Бүхы орон дэлхэйдэ пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной 21-нэй гарана | № 109 (15432) | 1980 оной майн 11, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

ТҮГЭСХЭЛЭЙ ЖЭЛДЭ-ГАБШАГАЙ АЖАЛ

...ҮН ТАЙГЫН ДУНДУУР

...Сомоновой хүтэлбэрилдэг бригада арбадахи ...даабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн ...удэрһөө үдэртэ ажалайнгаа эршые улам ...Халаан бүрнингөө даабариие 115—120 про... ...жэ. барилга-хабсаралгын 597-дохи поездын ...дэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ ...Тус бригадын тэшүүд Тоннельный, Северо-...логуудай барилгада хабаадалсажа, БАМ-ай ...та байрын гэрнүүдые, столово, магазинуудые ...болсоһон алдартай.

Северомуйск поселогһоо Витим мүрэнэй эрье ...саад сабшагдажа, авто-харгы, хүүргэнүүд ба... Валерий Сомоновой хүтэлбэрилдэг бригадын ...рэһэн жэлэй зун Баунтын районой Таксимо ...ужа, гүн тайгын дундуур самсаал сабшага ...эй. Эдэнэр богони болзорой туршада 50 га... ...трэй зайда самсаал сабшажа, гүрэнэй даба... ...татайгаар дүүргээ. Мүнөө Валерий Сомоно... ...ын коллектив Майн һайндэрэй хүндэлэлдэ ...аряа амжалтатайгаар бэелүүлжэ, Витим мүрэ... ...үрэтэр авто-харгы татаха хэрэгтэ хубитаяа

ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа): бригадир В. Сомонов, ...в, Е. Гладков, Ю. Ефимов гэгшэд ажалдаа ...урда тээ.

Ф. ПИЛЮГИНЭЙ фото-текст.

МОДОШОДОЙ ЭРШЭТЭ АЖАЛ

Тус «Забайкаллес» нэгэдэлэй үшөө нэгэ предприяти — Итанцын леспромхоз арбадахи табан жэлэй дүрбэн жэл хахадай даабариие дүүргэбэ. Эндэхи модошод Баргажанай леспромхозой коллективэй удаа нимэ амжалта түйлаһан тухайгаа мэдээсээ. Тэдэнэр табан жэлэй эхиннээ хойшо арадай ажахыда 1 миллион 630 мянган кубометр модо үгөө. Табан жэлэй дүрбэн жэл хахадай туршада тус коллектив Эхэ орондоо түсэбһөө гадуур 100 мянга шахуу кубометр модо үгэһэн болоно.

Иван Аксенович Заиграевай хүтэлбэрилдэг модо бэлдэхэгшэдэй бригада предприятиингаа дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябанхай. Тэдэнэр мүнөө 1981 оной түсэбөөр ажаллажа байна. Модо зөөгшэд Виктор Александрович Татаринцев, Иван Никитович Кузькин гэгшэд табан жэлэйнгээ даалгабари дүүргэнхэй.

Тиихэдэ Виктор Семенович Кожевников, Владимир Михайлович Шутов гэгшэдэй бригадануд мүн лэ габшагайгаар ажалланад.

Д. ГАРМАЕВ.

...ҮҺАЛУУРИ УРАГШАТАЙ

...ороо эгээл то... ...болохо «Комму... ...лхозой гэшүүд ...малые гүйсэд ...тэжээлээр хан... ...та тодорхой хү... ...буулжа байнхай. ...Һүүлэй мэдээ... ...гектарта мине... ...ажүүлгэ орууу... ...318 тонно наг... ...агдаһан байна. ...гуводууд 932 мянган кубометр тошо хүргэһэн юм. Мүнөө Түрхэлэй сабшаланда хоёр булуур станци тодхогдожо, үдэр, һүнигүй хүдэлгэгдэнэ.

Колхозой луговодууд эдэ үдэрнүүдтэ түсэбөөр хараалагдаһан ажалаа бүтэжэ, байгша ондо заабол баян ургаса хуряажа абахын түлөө шармайн оролдоно.

Л. ГОНЧИКДОРЖИЕВ.
Яруума.

...ОРДОМО ...ХЭО

АНХАРАЛАА ХАНДУУЛХААР БОЛОО

...районой Ой... ...зой Корсаковай ...кесын ашаглал... ...һөө хойшо 2 ...үнгэршэбэ. Энэ ...тус комплекс ...рилхэ түсэбтэ ...вгэгэшье дүүр... ...имар шалтарһаа ...аһан уялгаяа ...гэһэн асуудал ...эгтэй. Нэн түү... ...комплексые ...дунданууудтай... ...шад тушааһан ...олхэдэ, мүнөө ...ол буйлуулдаг ...гдэнэгүй. Туга... ...йра шэнээр за... ...алдуу дутуу... Энэ комплекс ...юм. Түрүү... ...үлэтэйшэг ...400 һаамхай ...дэнь 200 һу... ...йрладаг. Һаам... ...секцидэ нэгэ ...унэ даадаг ...ойртоһон үнеэ... ...ра үрид тусхай ...удаг заншал... ...ахын зоовет... ...неэдые искус... ...аар үрэжүүлхэ ...алаа табина... ...эдэ. нёдондо ...үрэжүүлэгдэ... ...эдэй оройдоол ...аһаан байна. ...гүйгөөр ажал... ...плексын кол... ...нь һу худал... ...яа дүүргэжэ ...сбтэ дааба... ...рияа дүүргэлгэдэнь аяар 640 центнер һүн дуташоо. Тиимэһээ энэ жэл совхозой дирекци үнеэдээ харууһалха технологинень ондоо болгохо тухай шиндхэбэри гаргаа һэн.

Тэдэнэр урдынь технологие һайса хаража үзөөд, шэнэ онол арганууды хэрэглэжэ эхилбэ. Һаалишадай уялгануудынь шэнэлэгдээ бэлэй. Хүн бүхэндэ 50 үнеэд даалгагдаа.

Үнеэдые эдээлүүлхэ, дорохи нойтыень арилгаха гээшэ байра дотор хүдэлдэг үхэршэдэй уялга болоо. Тэдэнэй салин түлбэринь һааһан һүнһөөнь, тэрэнэй шанарһаа дулдыдаха болоо.

Газаа ажалладаг 2 хүндэ 400 үхэрэй үбһэ тэжээл бэлдэжэ үгэхэ даабари үгтөө.

Тугаллалгын секцидэ хүдэлдэг нэгэ һаалишанда 15 толгой үнеэд даалгагдаха ёһотой. Тэдэнэр үнеэдэй һу һаажа, тугалаа үгжаха, тингэд тугалнуудаа 20 удэрэй туршада харууһалха зорилготой юм. Мүн тэдэнэй салин түлбэринь һааһан һүнһөө, тугалай шэгнүүрэй нэмэсэһээ сэхэ дулдыдаха байба.

Иигэжэ ажаллахада, үнеэдэйнь аша шэмэнь нэмэхэ гэжэ һанаһаниинь, тиимэ юумэн огто болоогүй. Юуб гэхэдэ, комплекс абаһан түсэбөө баһал дүүргэжэ шадангүй үлэшөө.

Иигэжэ һаалишадай даажа байһан үнеэдэй тоо толгойе олошоруулхадань, юундэ ажалайнь аша үрэ дээшэлээгүйб гэһэн асуудалай гарахань хуулита. Үнэхөөрөшье, бүхы хүдэлжэ байһан комплексын хүдэлмэришэдтэ хубаагаад үзэхэдэ, нэгэ хүндэнь ороидоол 9 толгой хүртэнэ ха юм. Эиэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, 8 һаалишадай хажуугаар 26 хүдэлмэришэд комплекс дээрэ ажаллана бшуу. Ажахын инженернэ албанайхидай эндэ оньһон арга хэрэглэдэгүй дээрэнээ эды олон зон ажалаа гараараа хэнэ. Иимэ аргаар ажаллахадань, үнеэдэй шэмэ дээшэлээгүй, түсэбтэ даабариинь дүүргэгдээгүй ушар гайхалтай бэшэ ааб даа.

Эндэ хүдэлжэ байһан үхэршэдэй ажалынь үгаа ехэ болоо. Тэдэнэр үнеэдтээ үбһэ тэжээл асаржа, хобтонууд соонь тараажа үгэхэ, дорохи нойтыень арилгаха уялгатай. Тингэжэ үдэр соо 10—11 часай туршада тэндээ ажаллана. Харин һаалишад үдэр соогоо 5—6 час хүдэлнэ. механик, электригүүдэй ажалайнь саг бүришье һаа бага. Тиимэнээ совхозой экономистнууд комплексдо хүдэлдэг бухы ажалшадай хүдэлмэринень эдэ үдэрнүүдтэ нарин няггаар хаража үзэхэ, заримашуулайнь уялганууды нэлгүүлхэ, шэнэлхэ ёһотой болоно.

Байра соо хүдэлдэг үхэршэд үбһэ, тэжээл хубаариан үгэхэдөө. үнеэдэй хэды шэнээн һу үгэдэгыень мэдэнэгүй бшуу. Иимэнээ тэдэнэр бухы үнеэдтээ тон аллаар тэжээлээ хубаажа үгэнэ. Үүлтэр һайтайнь эдихэ ёһотой тэжээлэйнгээ нормые эдидэгүй байба, тингэжэ һу һаалинь дээшэлнэгүй. Һүүлэй жэлнүүдтэ ган гасуур боложо, зунай үедэ үнеэдэйнь шэмэ нэмэнэгүй. Гадна абтаһан туталнуудынь тэнхээ тамир муутай, олонхидынь доторой үбшөөр үбдэдэг байба. Энээнние усадхахын тула байрынгаа хажууда олон жэлэй ногоо гү, али зелёнко тарижа, зунай, намарай сагта малдаа эдюулхэдэнь, һүниинь нэмэжэ болохо гэжэ һанагдана.

Үшөө нэгэ зүйл. Нёдондо май һарада үүлтэр һайтай хашарагуудые худалдажа абаа һэн. Мүнөө тэдэнь тугаллажа эхилэнхэй. Тугаллаһан зарим гунжадынь комплексдо асарагданхай. Эндэ бусад үнеэдтэй нинлэжэ, тэдэнэй нарин харууһаниинь алдагдажа эхилээ. Тиимэнээ үүлтэр һайтай үнеэдээ бэшэ малһаань илгажа, эдидэг тэжээлыень шанаржуулан һайжаруулха, түлыень һайнаар түлжүүлхэ гээшэ тон шухала гэжэ совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ һануулха хүсэлтэйбди.

Дутуу дунданууды тургэн усадхаха, комплексоо үүлтэр һайтай малаар хангаха, һуехээр һааха зорилгоор совхозой дирекци, партком хойшолуулашагүй шиндхэбэринүүдые абахаар болоо гэжэ һанагдана.

С. ЖАНЧИПОВ.

БҮХЫ ХҮСЭЕЭ БАЯН УРГАСАДА

ТҮРҮҮ АРГА ЗААБОЛ ХЭРЭГЛЭХЭ

Хэдэн жэл удаа дараалан ган гасуур боложо, республикымнай ажахынуудта ороһото ургамалнуудай, хартаабхын тарилгаһаа биратай ургаса абтанагүй. Тиимэнээ илангаяа байгша ондо газараа һайнаар элдүүрилжэ, бин байгаа бүлүүр станцинууд болон оньһон түхеэрэлгэнүүдээр үһалжа, үтэгжүүлжэ, тарилгаяа һайн шанартайгаар, богони болзорто үнгэргэнэнэй ашаар заабол баян ургаса ургуулха эрилтэ шангаар табигдаба гээшэ. Энэншье гайхалгүй. Республика доторнай гол баялиг болохо газартаа эзэн ёһоор хандажа, тарилгаяа һайнаар харууһалжа, мүн ургасаяа хуряажа абадаг түрүүшүүл захаһаа бин юм. Эдэнэр жэлэй ямаршье сагта урдаа табиһан зорилгоёо заабол бэелүүлжэ, горитой амжалта түйлана. Тэдэнэй баян дүй дүршэл, түрүү онол арганууды ургэнөөр ажалдаа нэбтэрүүлбэл, үндэр баян ургаса заабол абтаха ёһотой гэжэ һанагдана.

Манай техникумэй һурагшад жэл бүри Улаан-Удын районой Калининай нэрэмжэтэ совхоздо ошожо, хабарай тарилгын хүдэлмэридэ горитой туһалажа үзүүлдэг юм. Һурагшаднай бригада, звенонуудта таран ошожо, шэлэһэн мэргэжэлээрээ ажалладаг.

Нёдондо хүдөө ажахын хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдэдэг техникумэймнай һурагшад дүрсагдагша совхоздо ошожо, ажалай практика гарахадаа, хүдэлмэриин 18 үдэрэй туршада 110 гектарта хартаабха һуулгажа, 2600 центнер хартаабхын үрэнэ иигажа мэшээглээд тарилгын агрегадуудта зөөһэн байна. Мүн энэ үе соо 350—400 гектарта ороһото уртамалнуудые тарижа, 400 центнер минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа юм.

Манай һурагшад дурсагдагша совхозой хартаабхын плантациие даажа абаад хүдэлмэрилөө һэн. Тиихэдээ ажахын хартаабхашан Павел Николаевич Гаськовой хүтэлбэри доро газарыень элдүүрилээд, удаань хартаабхынь һуулгаһан байна. Эндэ хартаабхын баян ургаса хувлагдана гэхын аргагүй. Һүүлэй гурба-дүрбэн жэлэй туршада тарилгаһаа лэ үрэнэсэ суглуулжа абана.

Ямар үшаһаа нимэ бага ургаса суглуулагданаб гэбэл, нэгэдэхеэр, эндэ хартаабхынь поли үһалагдадаггүй мүртөө, үтэгжүүлэгдэнэшьегүй. Хоёрдохёор, үрэнэ хүрэнгэнь тарилгын шанарта хүргэлөөгүй. элдэб үбшэндэ нэрбэгдэнэн байха юм. Гурбалахяар, хадын ташалангай элһэлиг хүрьһэндэ таригдаһан хартаабхань ган гасуурта үндэнөөрөө хаташана.

Хэрбээ энэ ажахыда хартаабхын ургасые дээшэлүүлхэ гэбэл, нэн түрүүлэн тарилгынь газарые ондоо тээ шэлэжэ олохо хэрэгтэй. Саашань хэлэхэдэ, һайнаар үтэгжүүлээд, бүлүүр станцяар үһалха хүдэлмэри заабол эмхидхэхэ зэргэтэй. Мүн һайн сортын үрэнэнэй хартаабхатай болохо шухала. Тэрэгүй һаа эндэ баян ургаса хэзээдэшье абтахагүй байна.

Хартаабха бусад ургамалдал адли ган гасуурта бэлэхэнээр даагдадаггүй гээшэ. Хэрбээ ороһото ургамалнуудай набшаһалжа хооолсолохо үедэнь хура бороогой ороогүй һаа, ургасань эрид доошолдог байна. Харин хартаабха май, июниин түрүүшын хахадта бороогүйшье һаань ургажа, эшэнь үндэр боложол байдаг юм. Саашанхи һарануудта хура бороогой оробол, бүри һайнаар ургажа, түргэн эдеэшэдэг гээшэ. Иигээд ерэхэдээ, хартаабха бусад ургамалнуудта орходоо ган гасуур сагые һайнаар дабажа шадана ха юм.

Нэгэл полидоо олон жэлэй туршада хартаабха тарихада, элдэб үбшэн хүрьһэндэнь элбэгжэдэг байна. Тиимэнээ заабол севооборот хэрэглэхэ эрилтэ табигдана. Мүн үрэнэсэ һуулгахаһаа 5—6 хоног урид ТМТД түхэлэй холисоор сүршэхэ хэрэгтэй. Эдэ бухы хүдэлмэри дурсагдагша совхоздо ородоошье ябуулгданагүй.

Хартаабхаяа һуулгаһанай һүүлээр эшэнүүдэйнь бултайжа гаратар, шүдэтэй борнойгоор хоёр дахин борнойлжо, буртаг ногооной хилгаһан үндэһынь таһалжа усадхана. Мүн ургажа байха үедэнь зурууд хоорондуурнь культиваци хэхэдээ, минеральна үтэгжүүлгэ оруулалсана.

Намартаа хартаабхаяа хуряахын урда тээ эшэнүүдыень сабшажа суглуулха гү, али малай тэжээлдэ хэрэглэхэ шухала. Ушарынь хадаа ургаса хуряалгын үедэ эшэтэй хамта элдэб үбшэн хартаабхада халдана.

Байгша ондо хартаабхын баян ургаса ургуулхын тула агротехническэ заабариин ёһоор бухы ажалаа ябуулха зэргэтэй. Тодорхойлбол, газараа һайнаар элдүүрилжэ, бухы технологинень нютагайнгаа сагай уларилай эрхэ байдалда таруулан зохёохо болоно. Тэрэгүй һаа, ган гасуурай бэрхэшээл хэзээдэшье дабагдахагүй.

Саашань хэлэхэдэ, дурсагдагша ажахын мэргэжэлтэд баян ургаса заабол ургуулхын тула бухы бэлиг шадабаряа гарган ажаллажа, эрдэм мэдэсээ нимэ бэрхэшээлые дабалгада шэглүүлхэ зэргэтэй.

М. ГЕРГЕНОВ,
хүдөө ажахын хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдэдэг техникумэй багша.

БЭЛЭДХЭЛЫНЬ ҺАЙН

Улаан-Удын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз бухы полиингоо гурбанай нэгэ хубида ороһото ургамалнуудые тариха юм. Малай тэжээл ехээр, һайн шанартайгаар хуряажа абахын тулада эндэ кукуруза наран сэсэргтэй, горох обёостой холижо тариха байна. Иигэжэ холижо таригдаһан ургамалаа силос, сенаж болгоходонь, шэмэ һайнтай тэжээл нөөсэлэгдэнэ.

Ажахын механизаторнууд мүнөө хабарай тарилгын хүдэлмэридэ гүйсэд бэлэн болонхой. Трактор, сеялкэ, культиваторнууд бэлдэгдээ. Тракторно-тарьяан ажалай бригадануудта машина, агрегадууд үгтэнхэй. Газар элдүүрилхэ бухы агрегадууд хоёр халаанда хүдэлгэгдэнэ.

Д-Д. ГАРМАЕВ.

ТАРИЛГА ТҮЛЭГ ДУНДАА

Һая болотор хүйтэн байжа, хабарай тарилгын хүдэлмэри урдынхиһаа нилээд хойшо татагдаа. Байгша ондо эртын ороһото ургамалнуудые тариха ажалдаа республикымнай колхоз, совхозууд һайнаар бэлдээ юм. Бүрядай АССР-эй Статистическэ управленинн мэдээнүүдһээ харахада, мүнөө 7898 гектарта эртын тарилга хэгдээд байна. Илангаяа Кабанскын районой ажахынуд богонихон хугасаа соо 3737 гектарта эртын ургамалнуудые тариа. Мүн Зэдын райондо 1975 гектарта тарилга хэгдээд байна. Ороһото ургамалнуудые ехээр таридаг Мухар-Шэбэрэй, Прибайкалиин, Түнхэнэй, Улаан-Удын районуудта хабарай эртын тарилга эхилэнхэй.

Байгша оной майн 5-най байдалаар республикымнай колхоз, совхозуудта 2432 гектарта шэнинсэ, 447 гектарта хара тарьяан, 1283 гектарта ороһото-бобово ургамалнууд. 2773 гектарта нэгэ жэлэй ногоон таригдаад байна. Хабарайнгаа тарилгын хүдэлмэриие эртүүр эхилһэн Зэдын районой механизаторнууд 1067 гектарта шэниисэ, 210 гектарта хара тарьяа таригаа байна. Мүн Кабанскын райондо 150 гектарта ешмээн, Мухар-Шэбэрэй райондо 61 гектарта обёос таригдаба.

Һаалиин мал олоор үсхэбэрилдэг Кабанскын, Прибайкалиин районуудта малай тэжээл болгогдон, эртүүр сабшагдаха нэгэ жэлэй ногоон ехээр таригдаһан байна. Энэнь һайшаалтай. Ушарынь хадаа мүнөө һурэг адууһа малай аша шэмые зунай сагта эрид дээшэлүүлхын тула ногоо ехээр тариха эрилтэ табигдаа ха юм.

Хабарай тарилгын хүдэлмэри мүнөө түлэг дундаа. Республикымнай механизаторнууд ороһото болон тэжээлэйнгээ ургамалнуудые агротехническэ һайн хаһа сагта, богони болзорто, эрхим шанартайгаар үнгэргэхын тула оролдохо зэргэтэй.

М. ГЕРГЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

У К А З

НҮХЭР Ю. А. ВИЗАНТИЙСКИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые бэлдэхэ талаар удаан саг соо аша үрэтэйгөөр хүдэлһэнэйнь түлөө, түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай хүдөө ажахын институтай экономическа кибернетикын кафедрые даагша, экономикын эрдэмэй кандидат **Византийский** Юрий Александровичые Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Удэ, Советүүдэй байшан.
1980 оной майн 8.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

В. И. ЛЕНИНЭЙ МАВЗОЛЕЙДЭ, ТАНИГДААГҮЙ СЭРЭГШЫН ХҮҮР ДЭЭРЭ ВЕНОГУУДЫЕ ТАБИБА

Майн 9-дэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда совет арадай туйлаһан Илалтын 35 жэлэй ойн үдэр, нухэд Л. И. Брежнев, В. В. Гришин. А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, М. А. Суслов, Н. А. Тихонов. К. У. Черненко, М. С. Горбачев, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Н. В. Капитонов, В. Н. Долгих, М. В. Зимянин, К. В. Русаков гэгшэд В. И. Ленинэй мавзолейдэ ерэжэ, КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй үмэнэһөө венок табиба.

Агуухэ пролетарска революционер болон оюун ухаатан, Советскэ Союзай Коммунис партиие эмхидхэгшэ, Совет социалис гүрэнние байгуулагша Владимир Ильич Ленинэй нэрэтэй СССР-эй ажалшадай бухы туйлалтануд таһаршагүй холбоотой юм. Ленинэй туг доро совет арад Эхэ ороноойгоо эрхэ сүлөө ба бэеэ дааһан байдалые аршалан абаржа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда илалта туйлаад, фашизмһаа арадуудые сүлөөлһэн юм.

Коммунис парти болон Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд Московско гарнизоной сэрэгэй частьнуудай жагсаад байһан Кремлин ханын дэргэдэхи Танигдаагүй сэрэгшын хүүр тээшэ ошобо. Хэтэ мүнхын галай дэргэдэхи гранит плита дээрэ нимэ үгэнүүд һиилэгдэнхэй: «Шинии нэрэ мэдэгдээгүй, баатаршалгашни хэтэдээ мүнхэ». Совет сэрэгшэдэй хүндэтэ харуул баатар-хотонуудай хүшөөнүүдэй дэргэдэ жагсанхай. Дайшалхы тугууд нэнгэнхэй.

Баяр ёнололой — гуниг гашуудалай аялга соностоно.

КПСС-эй ба Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд Танигдаагүй сэрэгшын хүүр дээрэ венок табиба. Улаан лентэ дээрэнь нигэжэ бэшэгдэнхэй: «Социалис Эхэ ороноойгоо эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ дааһан байдалай түлөө байлдаануудта баатарай үхэлөөр унагшадта — КПСС-эй ЦК-һаа, СССР-эй Верховно Советэй Президиумһээ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведнээ».

Нухэд Л. И. Брежнев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, М. А. Суслов, Н. А. Тихонов, К. У. Черненко, М. С. Горбачев, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Н. В. Капитонов, В. Н. Долгих, М. В. Зимянин, К. В. Русаков гэгшэд минута соо дуугай байжа, Совет Эхэ ороноойгоо эрхэ сүлөөе, бэеэ дааһан байдалые хамгаалан, дэлхэй дээрэ бата эб найрамдал хангахын түлөө ами наһаяа үгэһэн сэрэгшэдэй дурасхаалые ёһолон хүндэлбэ.

КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Г. Ф. Сизов, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо М. А. Яснов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор И. В. Архипов, Н. К. Байбаков, В. Э. Дымшиц, К. Ф. Катушев, Т. Я. Киселев, Н. В. Мартынов, Г. Н. Марчук, В. Н. Новиков, Н. Т. Новиков, З. Н. Нуриев, Л. В. Смирнов, СССР-эй Верховно Советэй палатануудай түрүүлэгшэнэр А. П. Шитиков, В. П. Рубен, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. П. Георгадзе, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ А. Н. Шибаев, ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Б. Н. Пастухов Коммунис парти болон Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй веногуудые табиха үедэ байлсаа.

Советскэ Союзай Маршалнууд, генералнууд, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай ветерануд СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй үмэнэһөө Танигдаагүй сэрэгшын хүүр дээрэ венок табиба.

Советскэ Союзай гимн зэдэлнэ.

• • •

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй үмэнэһөө, Москвагай ба Московско областиин ажалшадай аүрһөө веногуудые Танигдаагүй сэрэгшын хүүр дээрэ табигдаһан байна.

(ТАСС).

АЛДАРТА ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда совет арадай ба тэдэнэй Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй туйлаһан Илалтын 35 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан майн 8-да Москвада болобо.

Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Генеральна штабай начальник, СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо, Советскэ Союзай Маршал Н. В. Огарков суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

Коммунис партиин дотоодын болон гадаадын политикые бүримүһэн халуунаар һайшаан дэмжэжэ, совет хүнүүд ерээдүй тээшээ этигэл найдамтайгаар харана. Манай орон дотор коммунизм байгуулхын түлөө, бүгэдэ нитын эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө оролдосотойгоор тэмсэжэ, манай арад үнгэрһэн дайнай үршаг түбэгүүдые, һургаалые һайн һанана, хэнэйшье, хэдыдэшье тэдэнние тээлмэрдүүлхэгүйн тула бухы шухала юумэ хэнэ гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Совет Армиин болон Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управленниин начальник армиин генерал А. А. Епишев СССР-эй оборонын министрэй орлогшонор, Советскэ Союзай ба элдэб түрэлэй сэрэгүүдэй маршалнууд, генералнууд, адмиралнууд, офицернүүд, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай ветерануд суглаанда хабаадаһан байгаа.

(ТАСС).

ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ СҮРШОН БАЙДАЛДА

БЕЛГРАД. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Үгэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккертой майн 8-да уулзаба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүн, ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр О. Фишер үнэн зүрхэнэй, аха дүү ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөндэ хабаадалсаһан байна.

Хөөрэлдөөнэй үедэ улас-хоорондын байдалай асуудалнууд, империалис хүсэнүүдэй политикаһаа, ябуулгануудһаа уламжалан, тэрэнэй улам түргүүрилтэй бололгын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

КПСС-эй ба СЕПГ-гэй хоорондохи аха дүү ёһоной холбоо барисаан. Советскэ Союзай ба Германиин Демократическа Республикын хоорондохи али бухы харилсаан саашадаа үргэдхэгдэжэ байна гээд Л. И. Брежнев, Э. Хонеккер гитлеровскэ Германиие бута сохижо туйлагдаһан Илалтын 35 жэлэй ойн урда тээхэнэ баяртайгаар тэмдэглэбэ.

ХАНИ ЁҺОНОЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

БЕЛГРАД. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев Индиин Премьер-Министр Индира Гандитай уулзажа хөөрэлдөөһэн байна. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко хөөрэлдөөндэ хабаадаба.

Элдэб һалбариннуудаар совет-индиин харилсаанай хэдэн асуудалаар һанамжануудаа хэлсээ. Советскэ Союзай ба Индиин арадуудай аша туһада харюусаһан, али алиндань ашатай туһатай харилсаагаа үргэдхэхые хоёр тала үгэсэ ойлголсобо.

Хөөрэлдөөн хани халуун, үгэсэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрөө.

Хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэхыень Л. И. Брежнев Индиин Премьер-Министр И. Гандиие урилаа баталба. Албанай хэрэгээр Индиде айлшалан ерэхыень И. Ганди өөрынгөө зүгһөө Л. И. Брежневые уриба.

МОСКВАҺАА МОРДОБО

Совет хүтэлбэрилэгшэдэй урялаар хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэһэн ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Польшын Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Эдвард Бабюх Эхэ ороноо бусахаяа майн 8-да Москвааһаа мордобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. В. Русаков болон бусад тусхай тушаалтад аэродром дээрэ Бабюхые үдэшөө.

(ТАСС).

ХҮҮГҮЙ КПССҮЙ СЪЕЗДЫН ШИЙДХЭБЭРИ БЭЕЛҮҮЛЖЫН ТҮЛӨӨ

Һүүлэй жэлнүүдтэ Кабанскын районой совхозуудта хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрын доошолһон тухай түрүүшын статья соо дэлгэрэнгыгээр хэлэгдээ һэн. Эндэ һайн талыень тэмдэглэбэл, нимэ байна. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ районой ажахынуудта ажалай бүтээсэ 21,3 процентээр дээшэлжэ, совхозууд хүдэлмэришэдэй тоое ехээр олошоруулангүй, хүдөө ажахын продуктнуудые элбэгээр үйлэдбэрилдэг болоо. Тиигэжэ бүхы зүйлэй продуктнуудые үйлэдбэрилгэдэ хэгдэһэн ажалайнь гаргаша 5,2 процентээр нэмээ. Тодорхойлбол, газар таряалангай һалбариндa энэ гаргашань 12,2 процентээр, мал ажалда 1,9 процентээр дээшэлһэн байна юм. Энэ гол түлөб үйлэдбэриин материально-техническэ үндэһэ һуурини бэхижүүлэгдэнэйнь ашаар туйлагдаа гээшэ. Тусхайлан хэлэбэл, хүдөө ажахын үйлэдбэриин гол фонднууд 1971—1975 онуудта орходоо 1978 ондо 65,9 процентээр дээшэлһэн байна. Иигээд ерэхэдээ, хүдөө ажахыда хэрэглэгдэдэг газарай гектар бүхэнэй ашаг үрэ улам нэмэһэн болоно.

Һүүлэй жэлнүүдэй дүнгүүдые согсолон харахада, Кабанскын райондо хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрын доошолһон ушар гол түлөб элдэб техникэ, түхеэрэлгэнүүдэй, нефтепродуктнуудай, барилгын материалнуудай үнэ сэнгэй дээшэлһэнһээ эхитэй. Мүн малай тэжээлэй дуталдахада гүрэнэй нөөсөһөө талха таряанай зүйл худалдажа абаад хүсэлдүүлнэ. Жэшээлбэл, 1975—1978 онуудта гахайн, шубуунай комплекснуудта бүхыдөө 220—280 мянган тонно талха таряанай зүйл худалдажа абаһан байна.

Мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилдэг болохын тула нэн түрүүлэн сабшалан, таряалангай үрэжэл һайжаруулжа, ургасыень эрид дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые хараалха шухала. Энэ асари ехэ зорилгонуудаа бэелүүлхын тула арбан нэгэдэхи табан жилдэ сабшалан, бэлшээрнээ үндэһөөрнь һайжаруулхаар түсэблэнхэй. Мүн саашадаа тарилгынгаа газарые зүбөөр хубаарилха болоно. Энэ хүдэлмэринь мал ажалай аша туһада зорюулагдан ябуулагдаха байна.

Дам саашадаа хүдөө ажахын продуктнуудые улам ехээр үйлэдбэрилдэг болохын тула үйлэдбэреэ ажахынууд хоорондын хамжаанай үндэһэ һуурин дээрэ тусхай шэглэлтэй болгожо томодохо, ажалаа улам үргэнөөр ябуулха зэргэтэй. Иимэ арга боломжо Кабанскын райондо бии гээшэ.

Эндэ намагжаһан нилээд ехэ газар аяар 18 мянган гектарта нэмжыдэг юм. Кабанскын энэ намагые хатаагаад, һүүлээрнь үһалагдадаг тарилгын газар болгобол, тусхай шэглэлтэй хоёр ажахы шэнээр байгуулхада таарамжатай. Эдэ ажахынууд гол түлөб ажахынууд хоорондын предприятинуудай үүргэ дүүргэхэ юм.

Шэнээр байгуулагдаха түрүүшынь ажахы районой совхозуудай һаалиин малай һүрэг шэнэлхэ, гунжануудые үсхэбэрилхэ шэглэлтэй байха. Харин хоёрдохинь эрэ тугал, буруунуудые шахан таргалуулжа, гүрэндэ тушааха зорилготойгоор эмхидхэгдэхэ юм.

Госплан болон Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерство Новосибирск хотын научна эмхинүүдтэй хамта шэнжэлгэнүүдые хэхэдээ, Кабанскын райондо саашадаа үнеэдэй тоо толгойе 9200-да хүргэхөөр тодорхойлоо һэн. Зүгөөр, тусгаар тогтоогдоһон нормын ёһоор, жэл бүри һаалиин малай 25 процентые голодоһондо гаргабал, һүрэг шэнэлхэ 2.300 гунжан хэрэгтэй болохо. Мүн эмэ тугалнуудые 24 һарын туршада комплексдо харуулһалагдаха байһанние хараада абабал, тус райондо жэлдэ дунда зэргээр 4.600 эмэ тугал, буруу, хашараг түлжүүлхэ тусхай ажахы байна.

Мүнөөнэйнь байдал дээрэнээ абажа харабал, районой ажахынууд 100 үнеэн бүриһөө 95 тугал түлжүүлхээр гэжэ тодорхойлгдоо. Хэрбээ эды шэнээн тугал абажа түлжүүлбэл, һаалиин малай һүрэг шэнэлхэ гунжануудаар ажахынуудаа хүсэд хангахаһаа гадна, шэнээр байгуулагдаха «Посольский» гэжэ ажахыда жэлдээ дунда зэргээр 11530 буруу, хашарагуудые шахан таргалуулха болоно. Саашань хэлэхэдэ, эндэ гунжануудай, шахамалнуудай тэжээлэй рационние уридшалан тодорхойлходо, хоёр ажахыда хэды шэнээн газарай даалгагдажа үгтэхэ байһаниинь элирүүлэгдээ. Жэшээлбэл, гунжануудые үсхэбэрилхэ ажахыда 2988 гектар үһалагдадаг газарай даалгагдабал, «Посольский» гэжэ ажахыда 9.329 гектар үһалагдадаг газар үгтэхэ байна. Ушарынь хадаа хоёрдохи, мал шахан таргалуулха ажахыда үхэрнүүдэйнь тоо толгой нилээд олон байха болоно ха юм. Эдэ ажахынуудта даалгагдаха газарынь тарилга хэхээр хахалагдаһан байха зэргэтэй. Юуб гэхэдэ, тус ажахынууд даалгагдаһан газартаа баян ургасатай тэжээлэй ургамалнуудые тарыагүй һаа, малаа шэмэтэй хоолоор хүсэд хангажа шадахагүй байна.

Ойрын жэлнүүдтэ һаалиин малай болон шахамалнуудай тоо толгойе улам олошоруулжа, һү, мяха үйлэдбэрилхэ һалбаринуудаа тусхай шэглэлтэй болгохын тула даб дээрэ 12317 гектарай намаг хатаагаад, удаань үһалагдадаг тарилгын газар болгожо, хоёр шэнэ ажахы эмхидхэхэ зэргэтэй. Гунжануудые түлжүүлхэ, мүн мал шахан таргалуулха тусхай ажахынуудые байгуулхада, районой совхозууд тусхай шэглэлтэй болоһон һалбаринуудаа улам хүргөөхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулдаг болохо юм. Эдэ ажахынуудай саашанхи хүргэлтэ хоёр замаар тодорхойлогдонхой. Түрүүшынь зам юун бэ гэбэл, һү, үхэрэй, гахайн мяха өөһэдынгөө бэлэдхэһэн тэжээлээр үйлэдбэрилхөөр хараалагдана. Нугаһа үсхэбэрилгэнь гэхэ гү, али Творговой шубуунай фабрика гол түлөб гүрэнэй нөөсөһөө абтаһан тэжээлээр хангагдаха байна. Харин Кабанскын шубуунай фабрика мүнөө хүрэтэрөө жэлдээ 200 мянган центнер талха таряанай зүйл гүрэнэй нөөсөһөө абадаг һаа, һү, шубуунай мяха үйлэдбэрилгээ улам дээшэлүүлхэдээ, саашадаа ороидоол 115 мянган центнер талха таряанай зүйл нэмэжэ абаха болоно. Тодорхойлон хэлэбэл, мүнөө үедэ районой совхозууд гүрэнэй нөөсөһөө жэл бүри 400 мянган центнер талха таряанай зүйлөөр хангагдадаг һаа, тусхай шэглэлэй һалбаринуудай улам үргэдхэгдэхэдэ, 257 мянган центнер тэжээл худалдажа абаха байна. Иигэжэ тус район тусхай ажахынуудые эмхидхэбэл, гүрэнэй нөөсөһөө тэжээл нилээд багаар абажа, таргашаяа горитойгоор доошолуулха болоно.

Урид хэгдэһэн шэнжэлгын дүнгүүдые согсолон харахада, түрүүшын замаар район дотор һү үйлэдбэрилгэ 77 процентээр, мяхан 41, тэрэ тоодо үхэрэй мяхан 96 процентээр, шубуунай мяхан 50 процентээр дээшэлхэ байна. Тиихэдэ гахайн мяха абахаар тусхай шэглэлтэй болоһон Ойморой, «Шергинский» совхозууд түрүүшын замаар өөрынгөө бэлэдхэһэн тэжээл дээрэ һү үйлэдбэрилгээ 43 процентээр дээшэлүүлбэшье, гахайн мяха абаха хэмжээниинь доошолхо болоно. Саашадаа энэ хоёр ажахы гол һалбарияа улам хүргөөхын тула урдынхидаал адли гүрэнэй нөөсөһөө талха таряанай зүйл абажа байха зэргэтэй.

Юрэнхы дээрэнь абажа харабал, манай эндэхи эрхэ байдалда һалбаринуудаа тусхай шэглэлтэй болгобол, бии байгаа хахалагдадаг газарта шэмэтэ тэжээлэй ургамалнуудые тарихада ашатай юм. Ушарынь хадаа саашадаа хүн зоной олошорходо эдеэ хоолой зүйлөөр хүсэд хангахын тула мал ажалай продуктнуудые байра дээрэнь элбэгжүүлхээр холимог тэжээл ондоо тээһээ асархада таарамжатай байха. Тиихэдэ энэ талаар «Шергинский» совхоз жэлдээ дунда зэргээр 24 мянган гахай үсхэбэрилдэг болохо юм. Харин Ойморой совхоздо гахайн тоо толгой 18 мянганда хүргэгдэхэ байна. Тиигэжэ район дотор 20 мянган центнер гахайн мяхан нэмээгдэн үйлэдбэрилэгдэхэ болоно. Бүхыдөө энэ район жэлдээ 150,6 мянган центнер мяха гүрэндэ тушааха гэхэ гү, али 1975—1978 онуудай дунда зэргын хэмжээнһээ 62 процентээр дээшэлүүлхэ байна. Харин гүрэнэй нөөсөһөө абтаха тэжээлэйнь хэмжээн тэрэл хэбээрээ үлэхэ юм.

Кабанскын районой хүдөө ажахын үйлэдбэриие улам үргэнөөр тусхай шэглэлтэй болгохо саашанхи зорилгонуудые бэелүүлхэдээ, намаг хатааһанай ашаар тарилгынь газарые 26 процентээр үргэдхэжэ, ажахынууд хоорондын хоёр предприяти байгуулха болоно. Энээнэй ашаар хараалагдаһан түрүүшын замаар продукци үйлэдбэрилгээ 93,1 процентээр, хоёрдохи замаар 107 процентээр дээшэлүүлхэ арга олгогдохо байна. Тиихэдэ шэнээр байгуулагдаха хоёр ажахы болон Творговой шубуунай фабрика нэгэл янзын продукци гаргаха юм. Харин районой бусад ажахынууд тусхай шэглэлэй болоһон хоёр гол һалбаритай байха болоно.

А. ДЕРИГЛАЗОВ,
экономикын эрдэмэй кандидат.
Б. ДАШИЕВ,
ВАСХНИЛ-ай Сибириин отделениин Буряадай комплексно-эрдэм шэнжэлгын таһагай ахалагша экономист.
(Түгэсхэл. Эхиниинь майн 8-най номерто).

АРГА БОЛОМЖОНУУДАЙНЬ АША ЕХЭ

МЭРГЭЖЭЛТЫН ЗҮБШЭЛ

ҮТЭГЖҮҮЛГЭ ҺАЙНААР ХЭХЭ

Мүнөө үедэ ороһо таряа элбэгжүүлхэ гээшэ гол шухала зорилгонуудай нэгэн байһан зандаа. Хэрбээ таряанай ехээр абтабал, һүн, мяхан болон бусад продуктнууд элбэгээр үйлэдбэрилэгдэхэ гээшэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ ашагта малтамалнуудаар, ой модоор баян Сибириин районуудай ашаглагдажа захалхада, арадай ажахыда шухала хэрэгтэй томо барилганууудай улам үргэдхэгдэжэ байхада, ороһо таряа бүри ехээр суглуулжа нөөсэлхэ гээшэ ехээн удха шанартай юм. Хүн зоной эдеэ хоолдо хэрэгтэй, мүн малай тэжээлдэ хэрэглэгдэхэ ороһо таряа элбэгжүүлхэ зорилго нэн түрүүлэн механизаторнуудай, таряашадай урда табигдана. Тиин хараалагдаһан зорилгоёо сүм бэелүүлжэ, эрилтыень дүүрэнээр хангахын тула гансашье тарилгаяа үргэдхэхэ бэшэ, мүн газар таряалангай культурые дээшэлүүлжэ, элдэб минеральна үтэгжүүлгэнүүдээ аша үрэтэйгөөр хэрэглэһэнэй ашаар ороһото ургамалнуудай ургасыень эрид нэмээхэ болоно ха юм.

Эрдэмтэдэй хэһэн туршалга, шэнжэлгэнүүдэй дүнгүүдые согсолон харахада, минеральна үтэгжүүлгэ һайнаар оруулһан поли дээрэһээ ороһо таряан хэзээдэшье ехээр абтадог байна. Тиимэһээ һүүлэй жэлнүүдтэ манай республика минеральна үтэгжүүлгэ улам ехээр абана. Жэшээлбэл, 1970 ондо республика дотор бүхыдөө 37 мянган тонно үтэгжүүлгэ асарагдаһан байбал, арбадахи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ энээнһээ таба дахин ехэ минеральна үтэгжүүлгэ абтаха байна.

Байгша ондо республикымнай ажахынууд бүхыдөө 176 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулха юм. Тэрэ тоодо 78,6 мянган тонно азотно, 60,3 мянган тонно фосфорно, 7,1 мянган тонно калийна үтэгжүүлгэ тарилгадаа хэрэглэхээр хараална.

Хэрбээ тодорхойлогдоһон нормын ёһоор минеральна үтэгжүүлгэ оруулбалнай, ажахынуудта мүнөө асарагдадагһаа зургаа дахин ехэ үтэгжүүлгэ хэрэгтэй болохо юм. Мүнөө үедэ жэл бүри минеральна үтэгжүүлгэ ехээр абтана. Тиин энэ үнэтэ үтэгжүүлгээ аша үрэтэйгөөр хэрэглэхын тула поли, сабшалан байнал гэжэ сасангүй, ургамалда туһатай байхаар хүрьһэндэнь оруулха эрилтэ табигдана. Илангаяа байгша ондо минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэһэнэй ашаар ороһо таряанай ургаса дээшэлүүлхэ гэбэл, агротехническэ заабариниень наринаар баримталха хэрэгтэй.

Хэрбээ үтэгжүүлгээ жэгдэ гүнзэгыдэ оруулжа, тарилгын урда тээ газараа һайнаар элдүүрилжэ, үрэһээ нэгэл хэм соо гүнзэгыдэ тариха агротехническэ заабариниудай баримталагдаагүй һаа, хэдышье ехээр минеральна үтэгжүүлгэ оруулхада туһа болохогүй байна. Баян ургаса ургуулха гэбэл, бог буртаг ногооень, хорхой шумуулнуудыень дары усадхаха ёһотой. Түрүү ажахынуудай дүй дүршэлые шэнжэлэн харахада, минеральна үтэгжүүлгэ оруулхадаа, агротехническэ заабариниудыень наринаар баримталһанай ашаар ороһо таряанай тогтууритай баян ургаса ургуулна.

Үһалагдадаг газарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулхада, хөзээдэшье ашагтай байдаг. Жэшээлбэл, үһалагдадаг полидо оруулагдаһан азотно үтэгжүүлгын 50 процентнь, фосфорой 20, калийн 60 процентнь ургамалай хүргэлтэдэ нүлөөлдэг байха юм. Хэрбээ үһалагдадаггүй газарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулхада, хэрэгтэй бодосуудынь ургамалда туһа болодоггүй. Тиимэһээ минеральна үтэгжүүлгэнүүдые гол түлөб үһалагдадаг полидо оруулха эрилтэ табигдана. Ажахынууд абаһан минеральна үтэгжүүлгэеэ түрүүлэн үһалагдадаг газартаа, удаань хахалагдаһан сэбэр паартаа оруулха зэргэтэй. Мүнөө колхоз, совхозуудта үһалагдадаг поли бии гээшэ. Тиихэдэ шиигтэй, доро газаршье элбэг байха. Минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхдээ, гансашье газарай шииг нойтые хараада абаха бэшэ, мүн июль, август һарануудта ородог хура бороодо һайнаар ургамалнуудые шэлэжэ оруулхада туһатай байха.

Манай республикын эрхэ байдалда минеральна үтэгжүүлгэ 10—20 сантиметр гүнзэгыдэ оруулхада һайн юм. Иимэ гүнзэгыдэ хөзээдэшье шиигтэй байхаһаа гадна, ургамалай үндэһэн һайнаар ургажа, хэрэгтэй бодосуудаар хангагдана гээшэ. Хэрбээ дээхэнүүр гэхэ гү, али 0—10 сантиметр гүнзэгыдэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулхада, ургамал һаял үндэһэшэжэ байха үедөө шэмэтэй бодосуудыень шэнгээгээд, саашадаа хүрьһэнэй дээдэ хубиин хатажа захалхада, үтэгжүүлгэнь ямаршье туһа болоногүй үлэшэнэ.

Буряад ороноймнай газарай хүрьһэн фосфороор элбэг гэжэ элирүүлэгдэнхэй. Тиимэһээ иимэ хүрьһэндэ азотно үтэгжүүлгэ хэрэглэхэдэ, нилээд аша үрэтэй байхаар тодорхойлогдонхой. Хэрбээ хүрьһэнэй фосфороор элбэг байбал, гектарай 6—10 центнер хүрэтэр азотно-фосфорно гү, али азотно - фосфорно - калийна үтэгжүүлгэ оруулһанай хэрэггүй. Эндэ хомор бодосууд — азотно үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ хэрэгтэй. Үһалагдадаггүй полидо ороһото ургамалнуудай таригдаха байбал, гектарай 2 центнер азотно үтэгжүүлгэ оруулхада һайн. Хэрбээ үһалагдадаг байбалнь, гектарай 3 центнер хүрэтэр иимэ үтэгжүүлгэ оруулжа болоно. Тэрэштэлэн хүрьһэнэй фосфороор элбэг байбал, азотно үтэгжүүлгэ оруулхадаа, хэмжээень тэнцэлдүүлхэ хэрэгтэй. Ушарынь хадаа иимэ полидо таригдаһан ургамал хэрэгтэй бодосуудаар гүйсэд хангагдажа, баян ургаса абтаха байна.

Республикымнай ажахынуудай хахалагдадаг газарай 22 процентнь фосфороор дунда зэргын, харин 13,6 процентнь иимэ бодосоор бага юм. Илангаяа Яруунын, Хэжэнгын районуудтахи хүрьһэн фосфороор хомор. Мүн Хоринин, Загарайн районуудай хахалагдадаг газарайнь хахадһаа ехэ хуби фосфор багатай гээшэ. Тобшолбол, район, ажахы, бригада, участок бүхэндэ фосфорно үтэгжүүлгэ хэрэглэхээр поли захаһаа бии байна. Иимэ полидо ороһото ургамалнуудай таригдаха байбал, гектарай 5 центнер хүртэхөөр азотно-фосфорно үтэгжүүлгэ оруулхада һайн.

Эрдэмтэдэй һүүлэй үедэ хэһэн туршалгын дүнгүүдые согсолон харахада, республикымнай ажахынууд калийна үтэгжүүлгэ багаар хэрэглэхэдээ, ороһото ургамалай ургасые эрид дээшэлүүлнэгүй. Иимэ үтэгжүүлгэ намагжаһан, доро газарта, азотно-фосфорно бодостой хамта оруулха хэрэгтэй.

Мүнөө үедэ калийна үтэгжүүлгэ тон багаар абтана. Тиимэһээ энээнние овощ, тэжээлэй корнеплодуудые тариха полидо, намагжаһан сабшаланда оруулхада туһатай юм. Эндэ калийна үтэгжүүлгые азотно-фосфорно үтэгжүүлгэтэй хамта хөлёод хэрэглэхэ хэрэгтэй.

Байгша ондо ороһото ургамалнуудай 250 гектар полидо минеральна үтэгжүүлгэ зурууд хоорондуур оруулагдаха юм. Тарилгын үедэ үрэһэнэй ороһонтой хамт фосфорно үтэгжүүлгэ оруулсахада, ургамалай ургаса хада, нилээд нэмэри болжо үгэдэг. Илангаяа һаалиндндэнхэхэ үедэнь горитогоор нүлөөлнэ.

Үрэһэнэй ороһонтой хамта суперфосфат холиворуулхада, фосфортой хүрьһэндэ тарыанай ургасын азэргээр нэмэдэг байбаль, манай эндэ хэншье шэнжэлнэгүй. Ороной бусад зонодо хэгдэһэн тарилгын дүүгүүдые согсолон харахада, фосфортой хүрьһэндэ суперфосфат нэмэжэ оруулхадань тиимэшье аша үрэтэй байбагүй. Саашадаа ахахынууд энээнһээ тобшолбол, хэжэ, фосфороор бага хүрьһэндэ суперфосфат оруулха зэргэтэй.

Манай республикада хэбартаа, зунай эхээр үрэтэн байдаг гээшэ. Үбэлгүнзэгыгөөр хүрэһэн гарай хүрьһэн орой бологдэжэ, дотороо хүйтэн бээрээ байдаг юм. Тарим ургамалнуудай ургаха үгандажа, хүйтэржэ, ургада муугаар нүлөөлдэг бна. Байгаалиин нимэ байдалда гектарай 3-центнер фосфорно үтэгжүүлгэ оруулха хэрэгтэй. Гэбэл ороһото ургамалнуудай ургадаг байна.

Баян ургаса ургуулдаг тула һайн шанартай ургаса бэлдэхэ эрилтэ табигдана юм. Ажахынууд үрэнэй участогуудые фосфорно үтэгжүүлгэ хэрэгтэй. Хэрбээ хүрьһэндэ фосфороор нормоһоо бага байбал, иимэ үтэгжүүлгэ мэжэ оруулхада һайн.

Хахалагдаһан газарай, ялгарим участогуудай фосфороор дутамаг һаань, дабтаһан суперфосфат хэрэглэбэл зохид. Аммофосфат үтэгжүүлгэ хахалагдаһан газарта оруулхада, аша үрэтэй байдаг. Энээнние хэрэглэхэдээ, аммиагайнь бага, харин фосфоройнь хэмжээ хараада абаха хэрэгтэй. Ороһото ургамалнуудай таригдаха полидо нитрофос оруулхада болоно. Ургаса ень дээшэлүүлхэ тонно гектарай 65 килограмм тэхөөр нитрофос хэрэглэхэ хэрэгтэй.

Һүүлэй гурбан жилдэ туршада сагай уларилга рамжагүй байжа, ороһоо ряан муугаар ургаа, гарсан. Тиимэһээ энэ оруулагдаһан фосфорно үтэгжүүлгэшье ашаяа рюулангүй, хүрьһэндөө ороһо сэ болон үлөө гээшэ. Ашаа ондо һайн ургаса ургуулхын тула поли дээрэ гол лэб азотно үтэгжүүлгэ оруулха хэрэгтэй. Иигээд ерэхэдээ, урда жэлнүүдтэ оруулагдаһан фосфорно үтэгжүүлгэ мүнөө ашаяа харюулжа гад юм.

Тэжээлэй ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэдээ, азотно үтэгжүүлгэ ехээр рэглэхэ эрилтэ табигдана. Фосфороор элбэг газарта тэжээлэй ургамалнуудай тарихадаа, хүрьһэндэнь тарай 2 центнер азотно үтэгжүүлгэ оруулхада һайн. Удаань нормын ёһоор мэлтэ тэжээл болгон, дахин хэрэглэхэдэшье өөрэгүй.

Хүнгэн хүрьһэтэй, үргэлжэ үһалагдадаг газарта азотно үтэгжүүлгые 2 дахин багахан хэмжээгээр оруулхада болоно.

Үнгэрһэн жэлнүүдтэ республикымнай зарим ажахынууд кукурузын полидо минеральна үтэгжүүлгэ мохоо ехээр хэрэглэдэг байна. Иигэжэ хүрьһэн элдэб дабһанай элбэгшэлдэ, кукуруза муугаар, ялгэнээр ургажа, түргэн ургаа байгаа.

Хартаабхын полидо линийна үтэгжүүлгэ оруулһанай хэрэггүй. Гэбэл хоёр-гурбан жэлэй дотор шэбхын гаргаа гүй байбалнь, багахан жээгээр хэрэглэхэдэ болно. Тиихэдэ гектарай 3 центнер азотно, 2 центнер фосфорно үтэгжүүлгэ оруулхада хэрэгтэй маагүй.

Тобшолон хэлэбэл, минеральна үтэгжүүлгые таригдаһан гэжэ сасангүй, хэмжүүр соонь аша үрэтэй өөр хэрэглэхэдэ, ороһоо болон тэжээлэй ургамалнуудай ургасые эрид дээшэлүүлхэ зэргэтэй.

В. ФОМИН,
С. БЕКЕТОВ,
хүдөө ажахын эрдэмэй кандидадууд.

ЭРШЭМТЭЙГЭЭР, ЭРХИМ ШАНАРТАЙГААР

БРЯНСК. «Таряалан бүриһөө — үндэр баян ургаса» гэһэн уряа доро областиин таряашад хабарай тарилгын хүдэлмэри ябуулна. Ажахынуудта дүрбэн зуу гарай комплексно отряд хүдэлнэ. Механизаторнууд ипатовайхидай арга дүршэл хэрэглэжэ, агрегадуудые аша үрэтэйгөөр ашаглана, тарилга дээрэ үндэр бүтээсэ, эрхим шанар туйлана.

Новозыбковска, Выгоничска, Брасовска болон бусад районуудай ажахынууд тарилгын түрүүшын үдэрнүүдһээ эршэмтэйгээр ажаллана. Шефүүд — промышленна предприятинуудай коллективүүд тэдэнэртэ туһална. Механизаторай мэргэжэлтэй 3 мянга гаран хүдэлмэришэд болон алба хаагшад колхоз, совхозуудта эльгээгдээ юм. Тиимэһээ техникэ хоёр халаанаар хүдэлгэхэ арга бии.

БАРНАУЛ. Алтайн колхоз, совхозууд саахарай свёкло тарижа эхилээ. 60 мянган гаран гектарта энэ үнэтэй техническэ ургамал таригдаха байна. Украинын ба Кубаниин свёкло ургуулагшадай дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэжэ, Алтайн таряашад тарилгын худэлмэриие табан үдэр соо дүүргэхээр хараалнад.

СМОЛЕНСК. Смоленскэй районой «Красный доброволец» колхозой таряашад хоёр үдэр соо лён-долгунецэй тарилга дүүргээ. Тусхай шэглэлтэй отрядай хүрьһэ саг болзортонь бэлдэжэ, жэгдэлһэнэй, техникэ минуташье һаатуулангүй хэрэглэнэй ашаар иимэ үрэдүн туйлагдаа. Колхознигууд гектар бүриһөө дунда зэргээр 7 центнер улһа ба үрэнэ абахаар түсэблэнэ.

Лёной таригдаха таряалан дээрэ ажал худэлмэри замханагүй. Зуун мянган үлүүтэй гектар талмайда худэлдагдамал звенонууд үргэлжэдэнь лён тарижа эхилбэ. Энэ үнэтэ техническэ ургамал 50 мянга гаран гектарта таригдаха зэргэтэй. Энэ жэлэй оройтоһон хабарай онсо илгаануудые хараадаа абажа, таряашад «прогресс» гэжэ түргэн эдеэшэдэг сортын таригдадаг талмайе 1,5 дахин шахуу ехэ болгоо юм.

Тэрэнние областной туршалгын станциин селекционернүүд гаргаа. Шэнэ сортын лён бусад сортнуудта орходоо арбан үдэрөөр урид эдеэшэдэг юм. Туршалгын үедэ гектарһаа 17 центнер сай нэрэмжэтэ колхозой комплексно отряд саахарай свёкло тарилга дээрэ ажаллана. Механизаторнууд хоёр-гурба хүрэхэгүй үдэртэ 3 шахуу гектарта тарилга хийнэ. Свёкло ургуулха түрүү дүршэлэй республикэ һургуули энэ ажахыда хэрэгдэнхэй юм.

Түрүү ажахын таряашадай жэшээгээр республикэ бусадшье ажахынуудай ажахай шэглэлтэй мянга хагас, һаа дээшэ отряд ажаллана. Механизаторнууд хоёр-гурба лаанаар худэлнэ. Республикын свёкло ургуулагшадай нөөө жэл миллион тонно свёкло худалдаха ушаа абанхай.

(ТАСС-ай корр.).

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

У К А З

УЛААН-ҮДЫН ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНТО ЛОКОМОТИВО-ВАГОН ЗАҺАБАРИЛГЫН ЗАВОДОЙ АРАДАЙ МУЗЕЙЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕТЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар ехэ ажал ябуулһанайнь түлөө Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотиво-вагон заһабарилгын заводой **арадай музейе** Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Советүүдэй байшан.
1980 оной майн 6.

Светлана Долодоевна Банзарова Загарайн районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой 1-дэхи МТФ-дэ хүдэлдэг юм. Энэ фермын гурбан һаалишад — Евдокия Раднаева, Сэндэма Норбоева, Светлана Банзарова — социалис мүрысөөндэ ороолсон, жэл ерэхэ бүри үнеэн бүриһөө 2500 килограммһаа доошо бэшэ һү һаадаг заншалтай.

КПСС-эй гэшүүн Светлана Долодоевна шэнэ жэлэй гарахын урда тээхэнэ һү һаалгаар арбадахи табан жэлэйнгээ хубиин түсэб дүүргэһэн байна. Мэдээжэ һаалишан һаалиингаа фермэ дээрэ партгрупоргоор хүдэлдэг. Тэрэнэй энгэртэ «Ажалай габьяагай түлөө» гэһэн медаль яларна. Районно советэй депутат Светлана Долодоевна Ленинскэ Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан С. Д. Банзарова.

С. ЗАЛДУЕВАЙ фото.

СОВЕТ-ПОЛЬШЫН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ДҮҮРЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, совет хүтэлбэриин уряалаар хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерээд байһан ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Э. Бабюхай хоорондо хөөрэлдөөнүүд майн 7-до Кремль соо дүүрэбэ.

Совет талаһаа — СССР-Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшынь орлогшонор Н. К. Байбаков, К. Ф. Катушев, гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. Ф. Мальцев, СССР-һээ ПНР-тэ байдаг элшэн сайд Б. И. Аристов;

Польшын талаһаа — ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн ПНР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшо, түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ Т. Вжащик, гадаадын худалдаа наймаанай ба далайн ажахын министр Р. Карский, ПНР-һээ СССР-ээ байдаг элшэн сайд К. Ольшевский болон бусад тусхай тушаалтад хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаһан байна.

Хөөрэлдөөнүүдэй үедэ хоёр талын харилсаанай асуудалнуудаар, уласхоорондын зарим асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлсэбэ. Зүбшэн хэлэгдэһэн асуудалнуудаар СССР-эй ба ПНР-эй правительствануудай һанал нэгэтэй байһые, мүн марксизм-ленинизмын ба социалис интернационализмын гол ёһонуудта үндэһэлдэг хоёр ороной хоорондохи аха дүүгэй хани харилсаае али бүхы талаарнь гүнзэгырүүлэн хүргөөхэ эрмэлзэлтэй байһые нүхэд А. Н. Косыгин, Э. Бабюх баталба.

Хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдээр хамтын коммюнике зүбшэгдэн абтаа, тэрэ хэблэлдэ толилогдохо юм.

(ТАСС).

СОВЕТ-ПОЛЬШЫН ПРОГРАММАДА ГАР ТАБИГДАБА

Совет-польшын хөөрэлдөөнүүдэй майн 7-до дүүрэһэнэй һүүлээр СССР-эй ба ПНР-эй хоорондохи үйлэдбэриие тусхай шэглэлтэй, хамжаанай болголгые хүргөөхэ удаан болзорой программада Кремль соо гар табигдаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. К. Байбаков, ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшо, түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ Т. Вжащик тэрээндэ тараа табиба.

Нүхэд А. Н. Косыгин, Э. Бабюх, совет болон польско бусад тусхай тушаалтад гар табилгын үедэ байлсаа.

Э. Бабюх сайлалга хэбэ. Совет талаһаа — А. Н. Косыгин, М. С. Соломенцев, К. В. Русаков болон бусад тусхай тушаалтад сайлалгада хабаадалсаа.

Сайлалгын үедэ Э. Бабюх, А. Н. Косыгин хани ёһоной хундага үргэбэ.

(ТАСС).

«АГИТАТОРАЙ БЛОКНОТ»

Шажан мүргэлдэ эсэргүү хүдэлмэри, олонитын үзэл бодолые атеис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэг коммунис хүмүүжүүлгын бүхы талануудтай нягта холбоотой. КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша Б. Н. Дамбаева тус номерто толилогдоһон статья соогоо энэ хүдэлмэриин район дотор ямараар ябуулагдадаг тухай хөөрэнэ.

«Таряашадта Ленинэй зааһан зам» гэжэ статья «Агитаторай блокнодто» хэблэгдэбэ. Тэрэ хүдөө нютагуудта хамтын ажалда арад түмэнэй олоороо хабаададаг болоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулагдаба. Энэ статья соо агитатор, политинформаторнуудай ойлгууламжын хүдэлмэридэ хэрэглэмээр материалнууд үгтэнхэй.

КПСС-эй XXV съездын караалһан социальна хүргэлтын программынь манай республикада беэлүүлэгдэжэ байһые харуулһан тоо, баримтануудай согсолбори «Совет хүнэй аша туһада» гэһэн гаршаг доро толилогдоо.

Үзэл сурталай нэгэдэлдэ, аха дүүгэй нүхэсэлдэ үндэһэлжэ, Варшавска Договорой эмхи байгуулһан социалис гүрэнүүд социализм ба амгалан байдалые мүнөө үе сагта хамгаална. Энэ оной майн 14-дэ сэрэгэй-политическэ һайн дуранай эмхиин байгуулагдаһаар 25 жэлэй ой гүйсэхэнь. Түүхын эрдэмэй кандидат П. Дырхеевэй тус номерто хэблүүлһэн статья энэ ойе угтуулан толилогдобо.

«Социализмда үнэн с

БРОЗ ТИТЫЕ ХҮДӨӨЛҮҮЛГЭ

АД. (ТАСС). Юго-
СФРЮ-гэн презид
-гэй Түрүүлэгшэ
з Титые майн 8-да
замда үдэшэбэ.
ЦК-гай Генераль-
арь. СССР-эй Вер-
едэй Президиумэй
Л. И. Брежнев
СССР-эй партийно-
делегаци, БКП-гэй
эдэхи секретарь,
Түрүүлэгшэ Соведэй
Т. Живков,
ЦК-гай Нэгэдэхи
Я. Кадар. СЕПГ-
Генеральна сек-
Р-эй Гүрэнэй Со-
үлэгшэ Э. Хонек-
гай ЦК-гай Гене-
секретарь, КНДР-
нт Ким Ир Сен.
ЦК-гай Нэгэдэхи
Э. Герек, РКП-
льна секретарь,
резидент Н. Чау-
-гэй ЦК-гай Ге-
секретарь, ЧССР-
дент Г. Гусак.
ЦК-гай Полит-
гашүүн, МНР-эй
дэй Соведэй Түрүү-
К. Батмунх, СРВ-
ельствын премь-
эй орлогшо Хю-
фат, Кубын Ком-
ЦК-гай Политбю-
үүн, республикын
Соведэй ба Мини-
Соведэй Түрүү-
логшо Карлос Ра-
нгес гэгшэд Юго-
дуудай элитэ ехэ
гшые, улаасхоо-
мунис ба хүдэл-
хүдэлөөнэй мэ-
ябуулагшые хү-
хабаадалсаһан
Генеральна сек-

ретарь Ж. Марше, Финляндиин президент У. Кекконен, Индиин премьер-министр Индира Ганди, Сириин президент Х. Асад, социалис Эфиопиин Саг зуурын сэрэгэй захиргаанай Соведэй түрүүлэгшэ Менгисту Хайле Мариам, АНДР-эй президент Ш. Бенджедид, ДРА-гай Революционно Соведэй Президиумэй гэшүүн, премьер-министрэй орлогшо Султан Али Кештманд гэгшэд эндэ байлсаа. Франциин, Италиин, ФРГ-гэй, Англиин, США-гай, КНР-эй ба бусад оронуудай гүрэнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад хүдөөлүүлгэдэ хабаадалсаба.

СФРЮ-гэй гүрэнэй тугаар бүрхөөгдэһэн, И. Броз Титын бэетэй хуурсаг шананал гашуудалай хүгжэм доро СФРЮ-гэй Скупщиный байшан соohоо гаргагдажа, ехэ буугай лафет дээрэ табигдаба. Артиллериин салют нэрнэ. СФРЮ-гэй Гүрэнэй гимн зэдэлнэ.

Хүдөөлүүлгэдэ хабаадагшад хотын үйлсэнүүдээр аргааханаар үнгэрбэ. Город шаналал гашуудалда ээлэгдэнхэй: гүрэнэй ба партийна тугууд нэнгүүлэгдэнхэй.

СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй түрүүлэгшээр һуугша С. Дороньский шаналал гашуудалай митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, И. Броз Титын хүтөлбэри доро Югослави национальна эрхэ сүлөөгөө олоохо, социализм байгуулгада ехэ амжалтануудые туйлаһан байгаа гэжэ мэдүүлбэ. И. Броз Тито Агууехэ Октябриин социалис революцида хабаадаһан, 40 гаран жилдэ СКЮ-е толгойлһон байгаа гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

СФРЮ-гэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. Колишевский үгэ хэлэхэдээ, эб найрамдалай, шахардуу байдал һуларуулгын ба буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө тэмсэлдэ гүрэнүүдэй хоорондохи хани харилсаае хүгжөөн бэхижүүлгэдэ И. Броз Тито эдэбхитэй үүргэ дүүргээ гэжэ мэдүүлбэ.

Артиллериин салют дахинаа нэрнэ. «Интернационалай» аялга хүгжэм доро хуурсаг доошоһ табигдаба.

И. Броз Тито ниислэлэй Дединье райондо ажаһуудаг байһан гэр шадараа хүдөөлүүлэгдээ.

СССР-эй ПАРТИЙНО-ГҮРЭНЭЙ ДЕЛЕГАЦИ МОРДОБО

БЕЛГРАД. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев түрүүтэй СССР-эй партийно-гүрэнэй делегаци Эхэ орондоо бусахаяа, майн 8-да Белградһаа мордобо. Тэрэ СФРЮ-гэй президент, СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ Иосип Броз Титые хүдөөлүүлгэдэ хабаадалсаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ СФРЮ-дэ байдаг элшэн сайд Н. Н. Родионов делегациин бүридэлдэ ороһо.

СФРЮ-гэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Ц. Миятович, СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн А. Грличков Белградай аэродром дээрэ делегациие үдэшэбэ. СФРЮ-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд М. Орландич, СССР-һээ СФРЮ-дэ байдаг элшэн сайд Н. Н. Родионов үдэшэгшэдэй дунда байлсаа.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ МОСКВА БУСАЖА ЕРЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев түрүүтэй СССР-эй партийно-гүрэнэй делегаци майн 8-да Белградһаа Москва бусажа ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ СФРЮ-дэ байдаг элшэн сайд Н. Н. Родионов тэрэнэй бүридэлдэ ороһон байгаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, М. А. Суслов, Н. А. Тихонов, К. У. Черненко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидадууд М. С. Горбачев, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, КПСС-эй ЦК-гай секретарьнар И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, К. В. Русаков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд Б. П. Бутаев, Л. М. Замятин, В. Ф. Мальцев, Г. С. Павлов, В. П. Рубен, Г. Э. Цуканов, А. П. Шитиков, М. А. Яснов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидадууд А. М. Александров, М. П. Георгадзе, О. Б. Рахманин, С. К. Цвигун, Г. К. Цинев, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн Ю. М. Чурбанов, ТАСС-ай генеральна директор С. А. Лосев, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагшын орлогшо Г. А. Киселев, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин референт Е. М. Самотейкин Внуковска аэродром дээрэ партийно-гүрэнэй делегациие уггаба.

СФРЮ-гэй хэрэгүүдые СССР-тэ саг зуура түлөөлхэ этигэмжэтэ И. Джукич уггагшадай дунда байлсаа.

КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. И. Блатов делегацитай хамта бусажа ерээ.

(ТАСС).

ЖАГСААЛДАА ЗАНДАА

гагдаа һэн. Фашис сэрэгшэдэй харатай гэнтээр манай орондо добтолон ороод, урагшаа дабшажа ябаһан шахардуу бэрхэ үедэ залуу сэрэгшэд тулалдаанай газарта ерээ бэлэй. Тэдэнэр дүршэлгүй аад, эрэлхэг зоригтойгоор тулалдажа, дайсадые сухарюулжа шадаһан байна. Залуу сэрэгшэд түрүүшынгээ энэ тулалдаанда илалта туйлажа, Брянска областиин Нивное тосхониие сүлөөлөө. Баатарлигаар дайлалдаһан младша лейтенант А. И. Смородников Улаан Одоной орденоор тиихэдэ шагнагдаа һэн.

Хожомынь Баруун Украинада уһа голые гаталха үедэ дайшалхы габьяа харуулһанайнгаа түлөө тэрэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай хоёрдохи шатын ордендо хүртэһэн юм.

А. И. Смородников Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ хатуу шанга олохон тулалдаан соогуур гарааһан байха. Дайсанай газар дээрэхи Кунерсдорф гэжэ түмэр замай станциие эзэлхын түлөө илангаяа шанга тулалдаан болоо һэн. Хосорон һалахаяа байһан фашистнууд нэтэрүүгээр эсэргүүсээ. Тиигэбшье һаань, совет сэрэгшэд тэдэниие һамна бута сохин, урагшаа дабшажал ябаа.

Гурбан хоногой үнгэржэ байхада ахалагша лейтенант Смородниковой ротын сэрэгшэд бусад частьнуудтай хамта бүхэлэлтын ехэ түхеэрэлгэ хэгдэһэн тус станциһаа фашистнуудые хобхо сохиһон байгаа. Улаан тугта 961-дэхи буудалгын полкын командир энэ тулалдаань агууехэ полководец А. В. Суворовой баатаршалгые дабтаһан ушар мүн гэжэ нэрлээ бэлэй.

Кунерсдорф станциһаа дайсанай сэрэгые үлдэн намнаһанай һүүлээр стратегическэ талаараа шухала удха шанартай газар болохо аэропортые эзэлжэ абаха арга зам нээгдэһэн юм. Аэродромоо алдахагүй гэһэн дайсад баһаа ехэ эсэргүүсэлтэ үзүүлжэ байгаа. Эндэ добтолго хэжэ байһан манайхинай частьнуудта туһалха даабаритай Смородниковой рото энэ шанга тулалдаанда оролсожо, аэродром дары сүлөөлэгдөө һэн. Энэ тулалдаанай үедэ А. И. Смородников толгойгоо шархатажа, мэдээгээ алдаһан байгаа. Тиигэжэ тэрэ госпитальдо нилээд удаан эмшэлүүлээ һэн. Энэ хугасаада совет сэрэгшэд фашистнуудые бута сохин сухарюулһаар, Илалтын үдэрые улам ойртуулжа ябаа.

Дайсанай аэродромые эзэлхын түлөө тулалдаанда баатаршалга харуулһанайнгаа түлөө А. И. Смородников Александр Невскиин орденоор шагнагдаһан байна. Мүн энэ тулалдаанда хабаадалсаһан бусадшье сэрэгшэд болон офицернүүд правительствын үндэр шагналда хүртөө бэлэй.

Хүндөөр шархатажа, бэе муутай болоошье һаа, урдын офицер А. И. Смородников аша туһатай хүдэлмэри хэжэ ябаһан зандаа. Улаан-Удын һуралсалай-үйлэдбэриин предприятие хүтэлбэрилнэ. Инвалид хүнүүдэй хүдэлдэг тус предприяти үйлэдбэриингөө даабаринуудые бүримүһэн хододоо дүүргэжэ байдаг гээшэ. Энээндэ нүхэр Смородниковой үүргэ ехэ. Гадна тэрэ харахагүй хүнүүдэй республиканска бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшээр хүдэлнэ. Бүлгэмэй гэшүүдые таарамжатай ажалаар хангаха, тэдэндэ һураха, амарха, ажаһууха зохид һайн эрхэ байдал олгохо талаар Александр Иванович ехэ оролдолго гаргадаг юм.

Иигэжэ дайнай ветеран, коммунист А. И. Смородников харатан дайсадтай тэмсэлгээр, түүхэтэ Илалтаар олдоһон амгалан байдалые бэхижүүлхын түлөө бүгэдэ зоной жагсаалда ябаһан зандаа.

А. ШУЛУНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. И. Смородников.

Авторай фото.

«БУРЯАД ҮНЭН» тэдэ бэшэнэй нүүдэлдэ

ЛҮҮ ХАРААД, ЛУУ ХИМЭЛБЭ»

шагтай бэшэг — «Будамшуугай» шүүмжэлэл
тын үнгэрһэн жэлэй декабрин 8-най номерто
н юм. Хорин районой Хүрбын ОРС-до то-
згэ «ушаралта» хэрэг тухай хэлэгдээ һэн.

й Яр тосхоной 11-дэхи магазинние даадаг
С. Сухих гэдэгэй аашаар уголовно хэрэг эхи-
Тэрэ 1977—1979 онуудай туршада ходо ар-
инайнгаа эд бараа, эдеэ хоол хүнүүдтэ зээ-
г байгаа гэжэ мүрдэлгэ элирүүлһэн байна.
С-ын хүтэлбэрилэгшэдэй саг соогоо хиналта
уламжалан, тэрэ мүнгэнэйнгөө дутаһые шал-
у нюуһаар, үриеэ аяар 3118 түхэриг болго-
йгаа.

урын шалгаһанай ёһоор, мүрдэлгэ халирхай-
н, уголовно хэрэг үндэһэгүйгөөр болюулаг-
Мүнөө тэрэ хэрэгэй дахинаа һайнаар ха-
лада ОВД-гэй начальниг та хэрэгынь дахин
Тиин мүрдэлгэ шэнээр хэхын тула
ор — нэгэ һара үгтөө гэжэ Загарайн рай-
ор Г. П. Иванов манай редакцида мэдээсэбэ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

ПОЛИТИЧЕСКЭ ҺУРГУУЛИ ТҮГЭСХЭГШЭД

ПНОМПЕНЬ. ЕФНСК-гай ЦК-гай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн дүрбэ һарын политическэ һургуулиин шагнагшад диплом абажа, нютаг нютагаа бусаба. Ороной хизаар бүхэнһөө сугларһан 400 шахуу хүдэлмэришэд, багшанар, медигүүд, инженернүүд, технигүүд ниитэ-политическэ асуудалаар, марксизм-ленинизмын үндэһэн һургаалаар лекциинүүдые шагнаһан, эрдэм мэдэсэээ дээшэлүүлһэн байна.

ЕФНСК-гай ЦК-гай дэргэдэхи политическэ һургуули түгэсхэгшэдэй урда үгэ хэлэхэ зуураа, мэдээсэлэй, хэблэлэй ба соёлой талаар министр Кео Тян Эхэ ороной гоо үзүүлгэ ажалаа дүүргэхэ зорилгоор баранда ульгэр жэшээ харуулхые, общественые революционно ёһоор хубилгаха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень тэдэниие уряалба.

ГАЗАРАЙ НЮУСАНУУДЫЕ ЭЛИРҮҮЛХЭ ЗОРИЛГООР

УЛААН-БААТАР. 70 гаран партиһаа бүридхэгдэһэн геолого-бэдэрэлгын экспедициннүүд Монгол һайхан ороной элдэб нютагууд худар мордобо.

МНР-эй зургаадахи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ эндэхи геологууд ажал хүдэлмэриеэ нилээд үргэдхэжэ, үнгэрһэн 1979 онойхидо орходоо 15 процент ехэ хүдэлмэри бүтээхэ юм.

Үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада минеральна, түүхэй эдэй баялигууд тодорхойлогдоһон, шулуу нүүрһэнэй, плавикова шпадай, фосфадуудай хэбтэшэнүүд олдоһон байна. Гадна геологууд зэдээр ба барилгын үнэтэ материал болодог нефридээр элбэг баян газарнуудые элирүүлээ юм.

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада республикын газар дайда дээрэ уласхоорондын геологическа экспедиции амжалтатайгаар хүдэлжэ байдаг. Тэрэнэй гэшүүд ашагта малтамалнуудай 500 гаран хэбтэшэ олоһон, 90 гаран мянган дүрбэлжэн километр талмай дээрэ геологическа буулгабаринуудые, геофизическэ бэдэрэлгын хүдэлмэринүүдые хэһэн байна. Совет геологуудай туһаламжаар алтанай, туулганай, зэд-молибденэй, фосфоридуудай хэбтэшэнүүд элирүүлэгдэһэн, тэдэнэй бүридэл ба хэмжээнүүд тодорхойлогдоо.

Иигэжэ аха дүү социалис оронуудай туһаламжаар Монгол ороной газар дайдын баялигууд элирүүлэгдэнэ.

(ТАСС).

Танние ямараар ханганаб

«ХҮЛЕЭНЭБДИ ШАМАЙЕ, МАНАЙ БАЛБАР»

«77-77 БУФ» номертой сагаан шаргал машинын нүһэр хүнхинөөн хүдөөгэй харгые хүндэлһэн хүнгэрэгүүдтэ хүндэдэн, хонхосог ялхинуудта ондого сондого, тэсэгээхэнь түргэдэнэ. Тэрэнэй жолоошон хёрхо хурсаар урагшаа шэртэнхэй, машинынгаа абяагаар хүнтэй хөөрэлдэжэ байһан мэтэ, ядалдаһыень гансата ойлгожо, гурбадахи скоростьһоо хоёрдохидо, нэгэдэхидэ хардхурд оруулан, шадабаритай бэрхээр хүнгэрэг саһа эсхүүлэн, хагсуу һалхи һүрин галгюулна...

Хажуудань һуугаад, хэдыдээл хүрзэ барижа, саһа малталган болоно ааб гэжэ һанаа зоборитойгоор харгы руу хараһан минии досоо машинынгаа хүндөөр һиннан, хүнгэрэг хүр гаталха бүхэндэ, эрхэбэшэ иимэ бодол түрөөдхинэ: «Үгы даа, энэ хүншни угаа бэрхэ, олохон жэлэй дүй дүршэлтэй жолоошон байна даа. Хори-гушаад сантиметр шахуу хүнгэрэг саһа гаталха гээшэ бэлэн бэшэ. Би һаа, түрүүшын лэ хүнгэрэгтэ тогтожо, хүрзээе һуулихаяа мэдэхэ һэн бэзэб...»

Иигэжэ бодомжолжо, олон табые бусалгажа ябаһыем жолоошон таанан мэтэ, хүнгэрэг саһанай «набарһаа» мултарха зуураа, нюдэн дээрэнь унаһан малгайгаа этэрэн хойшонь болгоод, өөр тухайгаа хоёр-гурбан үгэ хүүр «унагаажа», энэ хүн тухай оройдоо юушье мэдэхэгүй һанаа сэдьхэлэйм «харанхы» булангуудые туяатуулба.

Василий (нютагай зон Балбар гэдэг юм) Лыктыпович Ринчинов Хорнин хонгор талын хонишо малша Цырендулма эхын, дархаша Ринчин эсэгын олон хүүгэдэй нэгэн боложо, 1937 ондо түрэһэн намтартай. Һургуулиин наһа хүсэжэ, хүнэй туһада орон болин алдажа байхадань, Балбарай эхэ эсэгэ хоёр нютаг урилан, Ульдэргэ зөөжэ, хүбүүниинь тэндэ һургуулида ороо бэлэй. Хожомынь даа, арбадахи класс дүүргэжэ, хүсэн түгэс хүбүүн болоһон Балбарай урда үргэн харгы нээгдэжэ, холын хото город ошожо, нэгэнэй зэргэ һургуулиг һудар хээшье һаа гэһэн бодол тэрэнэй досоое гэжэгэнүүлэн, нэгэтэ бэшэ ороошо һэн. «Хүнһөө даншье дутаха үгыл һэн хаб. Теэд баһа хойшоо таталюуртай, олон шагша дүүнэртэй ха юмбиб даа. Тэдэмни булта һургуулида ябана. Үхибүүдһээ муугаар һуранагүй. Хүл дээрээ гараха үенүүдтэнь минии нэгэ багаханшье туһа хүргэбэл, хэдшье гээшэнь боложо болохол. Тимэһээ эндээ үлэжэ, жолоошоной курсада орохо болоо гээшэ гүб? Шиидээл хадаа шиидээ, тиигэхэл байна!..»

Тэрэ үедэмнай һургуулида арбан жэл бэшэ, харин арбан хоёр жэл һурадаг байгаа. Бодоһон хэрэгээ Балбар бэелүүлжэ шадабагүй. Удангүй армида мордохо гэһэн саарһа абажа, албанда ябаан соогоо заабол жолоошон болохо гэһэн бодолтой гэрһээ гараа бэлэй.

...Балбар солдадай ногоон хубсаһа үмдэжэ, Примориин хизааррһаа эхилээд, Украина, Грузи хүрэтэр ябаха азатай байба. Теэд энэньшье энэл һэн гэлэй. Зүгөөр гэрһээ гарахаяа хойшо досоогоо даража ябаһан эрмэлээл бодолынь бэелжэ, тэрэ удахагүй машина жолоодохо эрхэтэй болобо бшуу.

— Тэрэ гэһэнһээ хойшо машинын рульда ябаналби даа. Армиһаа бусажа ерэһээр, нэгэ һарашье болонгүй, «ЗИЛ-150» гэжэ машинада һуужа эхилээ һэм. Удаань правленниин нэгэ шиидхэбэреэр комплексно бригадын бригадираар томилогдооб. Түрүүн маргаад абаа һэмби. Тэрэл үедэ 1965 ондо Коммунис партиин гэшүүн болобоб. Бригадираар хоёр жэл тухай хүдэлжэ байтарни, автолавкада хүдэлхыемни дурадхаа һэн. Тиигээд лэ мүнөө болотор автолавкадаа ябаналби даа, — гэжэ Василий Лыктыпович өөрынгөө намтарые захалжа, уршалаатай духатай үбгэнэй нюсэгэн толгой шэнги хадын боориин харгыгаар дугшуулна.

— Эндэл һая харгы гарганаһан хүм. Мүнөө баһа саһаар хушажархёо ха юм.

— Ходол иигэжэ зобожо, хүнгэрэг саһан соогуур харгы гаргажа ябадаг хүн гүт?

— Бэшэ яахабши? Колхозойнгоо гүүртэ бүхэндэ долоон хоногто нэгэ ябаха ёһотойб. Ябангүй баһа аргагүй. Хүн зон хүлеэжэ байдаг. Тиимэһээл энэ—өөрөө харана гүбши даа.

Би яһала мэдэжэ, юу хээ харажал ябаа һэм. Машинын байра дээрээ һиннан, уг-заг гэн унтаршахада, элдэбын бодол мүндэлжэл байгаа һэн.

— Хэды гүүртэ хангадаг гээшэбта?

— Манай «Коммунизм» колхозой дүшэн зуртаан гүүртэ тон миниии хубиин юм. Тэдэнэй хажуутаар «Дружба» колхозой гүүртэнүүдээр ябадагби. Мүнөө бүришье һаа олоор ябахые оролдоноб. Юуб гэхэдэ, «Дружбын» автолавка эбдэршөөд байна.

— Үдэрэй хэды түхэритэй наймаа хэхэ уялгатайбта?

— Үдэр бүриннишье гээд хэлэхэдэ таагүй. Һарын гээ һаа дээрэ. Мүнөө нэгэ һарын арба мянганһаа доошо бэшэ түхэригэй худалдаа наймаа хэхэ ёһотойб. Зүгөөр наймаанай гүйсэ гээшэмнай үдэр үдэрөөрөө болодог ааб даа. Зарим үдэр, жэшээнь, мүнгэнэй гараха үдэр намтай кассир һуулсаад гүүртэнүүдээр ябалсадаг, тиихэдэнь наймаанай схээр гүйдэгынь элитэ, үдэрэй мянгандаа хүрэдэг юм. Түсэбөө дүүргэхэ гээшэш баһал өөрын оньһотой ха юм даа. Ганса хилээмэ, саахараар хаана холо ошохобши. Тиимэнээ хүн зоной захилда ехэ анхаралаа хандуулдагби. Хубсаһа хунарһаа эхилээд, телевизор, мотоцикл, ковёр хүрэтэр захил хэдэг юм, — гэжэ Василий Лыктыпович үгээ үргэлжэлүүлнэ.

Нээрээшье, нүхэр Ринчинов жэл бүхэндэ уялгаяа дүүргэдэг дээрэһээ 1980 оной эхээр өөрынгөө табан жэлэй түсэбтэ даабариие дүүргэһэн байна. Жэшээ дээрэ абажа харахада, Василий Лыктыповичэй түсэбэй дүүргэлтэ иимэ: 1976 ондо — 123,5, 1977 — 110, 1978—113,5, 1979 ондо 105,5 процент болоно.

Эдэ амжалтануудайнгаа түлөө Василий Лыктыпович Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаганхай. 1974 онһоо жэл бүхэндэ «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэртэ хүртэдэг, коммунис ажалай ударник, мүнөөнэй байдалай, шахардуу байдал һуларуулхын, эб найрамдал бэхижүүлхын, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө тэмсэлэй асуудалнуудаар һанамжаяа хэлсэнэн байна гээд ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Европын демократическа бүрүү үзэлтэй хүсэнүүдэй бата холбоо барисаатай ажал ябуулга энэ түбидэ шахардуу байдал һуларуулгые бэхижүүлхэ шухала нүхэсэл болоно гээд тэмдэглэгдэнэ. **(ТАСС).**

«Эд хэрэглэгшэдэй кооперацинн эрхимлэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдтэй юм.

Удангүй нэгэ хонишоной-до хүрэжэ ерэбэбди. Автолавкые харахадаа, хүнүүд үни газаагаа гаранхай, уггажа байбад.

— Балбар, бүһэтэй хүнэй костюм бии гү? Табин хоёрой размер?

Василий Лыктыпович целлофан соо өрөөлтотой һудалтай хүрин костюм гаргажа, һураһан хүндэ таараха, болихыень харад гээд, лаб таараха гэжэ мэдэхэдээ:

— Һайн костюм. Удаан үмдэхэт. Абагты, — гэжэ дурадхана.

— Үшөө юумэсэ харуулыш.

— Юун хэрэгтэйб? Яһала юумэн байха, — гэсэгээн маһалзажа, ээзэн эхэнэрэй нюдэнэй эригэнэлдэшэтэр элдэб эд бараа гаргахадань, һүүлэй һүүлдэ юушье абахаяа ойлгохоёо болишоһон эхэнэр Василий Лыктыповичһээ һураба:

— Эдэнэйш алинниинь абаа һаа, дээрэ юм бэ?

Энээндэнь Василий Лыктыпович ямаршьеб нэгэ ондоогоор энеэжэ, алинниинь-шье абаа һаа абагты гэн, гараа дэлгэнэ.

Ажал дээрээ энеэхэ... Энэ энеэдэн соо угаа гүнээгы удха нюугаатай. Хэһэн ажал хэрэгтээ дуратай хүн, ажалаараа хүн зондо туһа хүргэнэб гэжэ дууһан этигэдэг хүн өөрынгөө ажалаар омогорхон, эгээл иигэжэ урма баяртайгаар энеэдэг ёһотой.

— Хүдөө һуудаг малшадта хэрэгтэй юумэнүүдыень дууһан абаашаха гэжэ оролдогби. Теэд зарим эд бараан, жэшээнь, дулаан арһан хубсаһан, сабхи гутал, хүүртиг, унтарини бельё, хүүгэдэй хубсаһан гэхэ мэтэ ходол дуталдадаг гээшэ. Теэд яахабши даа, манай гэмээр эдэ эд бараан ерэнэгүй бэшэ, — гэжэ Василий Лыктыпович бодомжолон, энэ ерэгшэ хоншоной-хиһоо саашалһан харгыда орожо, мүнөөхил саһа хүнгэрэг дабан дабшажа, автолавка хүлеэһэн хонишод, малшадтаа яарана.

— Хүлеэхэбди шамайе, манай Балбар! — гэжэ тараха дээрээ гэрэй эзэн эхэнэрэй хэлээшэ шэхэндэм мүнөө болотор дуулдан, хажуудахингаа юушьеб хэлэхые анхарха забдагүй, өөрынгөө бодолдо дууһан эзэлэгдэнхэй, ажал дээрээ жаргалтайгаар энеэдэг, хүн зондо баяр асарһандаа иигэжэ энеэдэг хүнүүдые тиимэшье олые хараагүйб гэжэ эрхэбэшэ сэдьхэжэ ябаа һэм...

Б. ЮНДУНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Л. Ринчинов.

Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

ГЭРЭЛТЭ ҺАЙНДЭРЫЕ ҮРГЭНӨӨР ТЭМДЭГЛЭБЭ

Германие һамна
ко туйлаһан Илал-
хэлэй ойе гэрэлтэ,
исхаланта һайндэр
үүрүү үзэлтэй бүхы
ултэн тэмдэглэбэ.
итлеровскэ шуна-
адые һамна бута
Советскэ Союз
үүргэ дүүргээ,
ехэ хубитаяа оруу-
н тахалһаа ара-
сүлөөлжэ, дэлхэй
н бэхи эб найрам-
лһан байна.

ИН. Фашизмһаа не-
ые сүлөөлһэн үдэр-
агдажа, Трептов-
ки совет сүлөөлэг-
ын хүшөөгэй дэр-
ногуудые табиба.
ЦК-гай Полит-
шүүн, ГДР-эй Ми-
й Соведэй Түрүү-
Штоф, СЕПГ-гэй
Политбюрогой гэ-
Р-эй Арадай пала-
дент Х. Зиндер-
ГДР-эй партийна
бусад ажал ябуу-
баяр ёһололдо

Б-БААТАР. Эсэгэ
мгаалгын Агууехэ
оветскэ Союзай туй-
алтын 35 жэлэй
арамдуулан, В. И.

Ленинэй памятнигай ба Зайсан хада дээрэ совет сэрэгшэдтэ бодхоогдоһон хүшөөгэй дэргэдэ веногуудые табиба.

МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, мүн МНР-эй партийна ба гүрэнэй бусад хүтэлбэрилэгшэд веногуудые табилгын ёһололдо хабаадаһан байна.

Фашизмые һамна бута сохижо, Советскэ Союзай туйлаһан бүхэдэлхэйн - түүхэтэ илалта Агууехэ Октябриин эхилһэн революционно хубилалтануудай хүргэлтые юунэйшье зогсоожо шадахагүй, түүхын дабшалтые гэдэргэнь эрьюулжэ шадахагүй байһые бүхы дэлхэйдэ харуулаа һэн гэжэ МНРП-гэй ЦК-гай орган «Үнэн» газетэ бэшэнэ.

ХАНОЙ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда алдарта илалта туйлаһан, фашизмһаа хүн түрэлтэнние сүлөөлһэн баатар габьяата совет арадтай аха дүү ёһоной хани барисаатай байһандаа бидэ омогорхонобди гэжэ Вьетнамай ПВО-гой сэрэгүүдые командалагша генерал-майор Хоанг Ван Кхань ниислэл хотын гарнизоной сэрэгшэдэй баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Мүнөө Советскэ Союз болон социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронууд эб найрамдалай найдамтай түшэг тулгуури боложо, американ империализм ба Пекинэй эзэрхэн зонхилогшод түрүүтэй уласхоорондын хархис хүсэнүүдэй харата ябуулганнуудые зайсуулан сарана гэжэ тэрэ хэлээ.

ГАВАНА. Фашис Германие илаһаар 35 жэлэй ойе социалис Куба баяр баясхалантайгаар тэмдэглэбэ. Орон дотор хаа хаанагүй митингнүүд, суглаануд үнгэргэгдэнэ, выставкэнүүд эмхидхэгдэнэ. «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ...» гэһэн олон серитэй баримтата киноэпопейе Кубын национальна телевиденсэр харуулһан байна.

БАРУУН БЕРЛИН. Дэлхэйн хоёрдохи дайнда фашизмые һамна бута сохилгын бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанарта зорюулагдаһан Баруун Берлинэй социалис нэгэдэмэл партийн түрүүлэгшэ Хорст Шмидтын статья «Вархайт» газетэдэ толилогдобо. Энэ илалта олон арадуудта эрхэ сүлөө олгоһон байгаа.

БОННЕ. Германиин Компартиин правлениин Президиумэй гэшүүн, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Советэй гэшүүн М. Бушман «Унэсре цайт» газетэдэ статья толилуулхадаа, мүнөө үедэ ГКП ФРГ-гэй эб найрамдалда дуратай ба демократическа бүхы хүсэнүүдтэй хамта эб найрамдал сахин хамгаалхын түлөө, шахардуу байдал һуларуулхын түлөө тэмсэнэ гэжэ тэмдэглэнэ.

РИМ. Фашизм болон нацизмые дарахын тула 20 миллион совет хүн ами наһаяа үгэһэн байгаа. Хүн түрэлтэн энээнниень хөзөөдэшье мартахагүй юм гэжэ фашизмда эсэргүү тэмсэлэй ветеран, Италиин Эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй алтан медальяар шагнагдагша, коммунист Роберто Ваттрони мэдүүлбэ. Дэлхэйн хоёрдохи дайнда Советскэ Союз илалта туйлахадаа, эб найрамдалай, демократиин ба социальна дэбшэлтын хүсэнүүдэй дабшалтада айхабтар схэ хараа түсэбүүдые нээһэн байна гэжэ тэрэ хэлээ.

КОПЕНГАГЕН. Фашис дарлалта мүлжэлгэнөө Европын арадуудые сүлөөлхэ хэрэгтэ Советскэ Союз болон тэрэнэй баатар габьяата арад айхабтар схэ үүргэ дүүргэһэн юм гэжэ Эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй ветеран, Даниин эрхэ сүлөөгэй Соведэй гэшүүн А. Енсен мэдүүлбэ. Тэрэ гэһэнһээ хойшо схэ саг үнгэрөө. Гэбэшье мүнөө эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ шухала. Энээнэй түлөө уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулгые бэхижүүлхэ хэрэгтэй.

Э. МАСКИИН КАНДИДАТУРЫЕ СЕНАТ БАТАЛБА

ВАШИНГТОН. Американ конгрессэй сенат гадаадын хэрэгүүдэй комиссиин дурадхалые хараада абажа, сенатор Эдмунд Маскиин кандидатурые США-гай гүрэнэй секретариин туша-лда баталба. 94 сенатор баталжа, хоёр хүн бүргүшаажа дуугаа үгэһэн байна.

БҮРИН ХҮСЭДӨӨР ҺАЙШААБА

ВАРШАВА. Эб найрамдалай ба буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө Европын Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай Парижда болоһон уулзалга дээрэ ПОРП-ын делегациин ажал ябуулгые Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гай Политбюро һайшаагаад, Европын ороноудай арадуудта коммунистнуудай хандаһан уряае бүрин хүсэдөөр дэмжэжэ байһанаа мэдүүлээ.

Парижда болоһон уулзалга дээрэ Европэ түбидэхи мүнөөнэй байдалай, шахардуу байдал һуларуулхын, эб найрамдал бэхижүүлхын, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө Европын Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай Парижда болоһон уулзалга дээрэ ПОРП-ын делегациин ажал ябуулгые Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гай Политбюро һайшаагаад, Европын ороноудай арадуудта коммунистнуудай хандаһан уряае бүрин хүсэдөөр дэмжэжэ байһанаа мэдүүлээ.

Парижда болоһон уулзалга дээрэ Европэ түбидэхи

**Африкада эрхэ сүлөөтэ табидахи гүрэн мүндэлбэ. Солсбериде Британиин туг буулгагдажа, эрхэ сүлөөтэ Зимбабве гүрэнэй туг үргэлгын баяр ёһолол боложо үнгэрө

«ИЛАЛТЫН ҺАЙНДЭРӨӨР!»

Агууехэ Илалтын үдэр. 1418 үдэр, һүниие илангүй Эхэ оронһо хамгаалха нангин хэрэгтэ хубитала оруулһан дайнай ветерануд, Улаан-Үдэ хотын ажалшад майн 9-нэй үдэр Революцийн талмай дээрэ олоороо сугларба. Бүгэдэ зоной сэлмэг шарай, гар гараа барисалдаан. Нүхэдэй тэбэрилдээн, хүхюу зугаа наадан.

«Һайндэрөөр!», «Һайндэрөөр!» гэһэн нэгэл үгэ хүсэтэ долгиной эбхэрһэндэл шэхэндэ дуулдаха юм.

Талмайн захада табигдаһан машина дээрэ дайнай ветерануд, орден, медальнуудаа яларуулһаар гаража ерэнэ. Тэдэнэй нэгэн — рейхстагые добтологшо буряад хүбүүн Алдар Солын гурбадахи шатын. Улаан Одоной орденуудаар, мүн олон медальнуудаар шагнагдаһан А. И. Гнисев инагжэ хэлэбэ:

— Батальоноймнай командир Неустроев һэн. Рейхстаг абаха гэһэн даабаритай бидэнэр түрүүшын добтолго хэбэбди. Тэд урагшагүйдэжэ, гэдэргээ сухариха баатай болоо һэмди. Үшөө нэгэ добтолго. Урагшаа, урагшаа дабшанабди. Һүүлэй һүүлдэ манай нүхэд Егоров, Кантария хоёр рейхстаг дээрэ Улаан туг мандуулаа бэлэй. Ямар ехээр баярлаа гээшэ һэмбибди! Бидэнэр тнихэдэ рейхстагай хананууд дээрэ нэрэ, обогоо бэшээ бэлэйбди...

...Колоннын толгойдо зогсоһон сэрэгшэд, тэдэнэй удаа һүр жабхалантайгаар жэрыһэн дайнай ветерануд, городской ажалай коллективүүдэй оркестрнүүд, пионернүүд, эдир армейцүүд болон ажалшад Ленинэй үйлсөөр Советүүдэй талмай хүрэжэ ерэбэ бшуу. Эндэ тэдэнэр шугам мэтэ сэхээр жагсан зогсоно.

Баярай жагсаалые командалагша Улаан-Үдын городской Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. П. Убсевтэ жагсаалай бэлэн болоһые элидхэбэ.

— Эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэһэн арадые хэншье илахагүй гэһэн В. И. Ленинэй сэсэн мэргэн үгэнүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ элеэр тодороо һэн. Дайнай түрүүшын хорин һарын туршада партийн Буряадай областной организацийн хахад шахуу хубинь фронт мордоһон байна. Республикымнай хүбүүд, басагад дайсантай эрэлхэгээр тэмцэжэ, 36-ниинь Советскэ Союзай Герой болоһон алдартай. Улаан-Үдын олон үйлсэ, гудамжануудта тэдэнэй нэрэ үгтэнхэй гээшэ, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Удаань Советскэ Союзай Герой, Буряадай АССР-эй арадай уран зураача Г. П. Москалевто үгэ үгтэбэ. Дайнда хабаадаһан хоёр сэрэгшын дүтынгөө хүнүүдтэ эльгээһэн бэшэгнээ хэнэгүүдые тарэ үншаа. Тэдэнэй нэгэн Ленинградые хамгаалһан капитан Масловский эзэлжээтэ даабарида ошохынгоо урда тээ нигжэ бэшэһэн байна: «Хүбүүмни, ши бидэ хоёр бэшэ уулзахагүйбди. Хүлисөөрэй абаяа. Би хатуу даабари дүүргэхэеэ ошобоб. Эсэгэмни Эхэ оронойнгоо түлөө ами наһаяа хайрлангүй тэмсээ гэжэ омогорхожэ ябаарай. Баяртай!».

Дайнай үедэ хэды олон нимэ бэшэгүүд бэшэгдээ гээшэб.

— 35-дахияа Илалтын һайндэрые тэмдэглэжэ байнабди. Гушан табан жэлэй хугасаада сэлмэг тэнгэри доро ажаһуунабди. Мүнөө үеын сэрэгшэдтэ, залуушуулда һайнта даа гэнэбди. Эхэ ороноо хамгаалан аршалхаар хэзээдэшье бэлэн байха ёһотойбди. Һайндэрөөр, хүндэтэ фронтовигууд, нүхэд, сугларагшад! — гэжэ Г. П. Москалёв үгээ түгэсхэбэ.

Пионернүүд фронтовигуудта баглаа сэсэгүүдые барюулһан байна.

...«Германи дууһан, гүйсэд бута сохигдоо» гэһэн Левитанай хүсэтэ хоолой радиогоор бүхы талмай дээгүүр сууряатан соностобо. Тингээд хэдэн хүбүүд, басагад Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн тухай шүлэгүүдые уншажа захалба.

Дайнай үедэ баатарай үхэлөөр унаһан хүбүүд, басагадай мүнхэ дурасхаалда зорюулагдаһан дуугай байлгын минута.

Энэ минутын һүүлээр эдир ленинецүүд амгалан байдалай һүлдэ — гулабхаануудые агаарта дэгдэхээбэ.

Дайнай ветерануудые ба аха нүхэдөө амаршалхаяа, амгалан тайбан байдалые нангинаар сахиха байһанаа найдуулхаяа ерэһэн сэрэгэй албанда татагдаһан хүбүүд талмай дээрэ гаража, эхэ, эсегынгээ хэрэгтэ үнэн сэхэ ябахабди гэжэ тангариглаһан байна.

Удаань хасуурийн һалаа-баглаануудВ. И. Ленинэй хүшөөдэ табигдаба.

Һүүлээрнь оркестрнүүдэй жагсаал болоо. Фашис Германие совет арадай илаһаар 35 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Советүүдэй талмай дээрэ болоһон баярай түгэсхэлдэ уран һайханай коллективүүд концерт харуулаа.

Энэ һайндэр Улаан-Үдэ хотын паркда үдэшэ орой болотор үргэлжэлбэ. Дайнда хабаадагшад тэндэ ветерануудай аллейдэ модонуудые һуулгаа.

Д-Р. ДАМБАЕВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: баярай жагсаалда хабаадагшад.
Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

ЗАНШАЛТА УРИЛДААН

ГЕРОЙН ДУРАСХААЛДА

Советскэ Союзай Герой, гвардийн полковник В. Б. Борсоевой дурасхаалда зорюулагдаһан 20 километрэй заншалта урилдаан майн 9-дэ үнгэргэгдэбэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан Илалтын 35 жэлэй ойдо зорюулагдаһан энэ мүрысөөндэ спортын хэдэн бүлгэмэй 20 гаран түрүү бэрхэ урилдаашад хабаадаһан байна.

Үглөөнэй 11 час. Советүүдэй талмай дээрэ хүн зон олон. Баярай аялга хүгжэм һүр жабхалантайгаар холо саагуур соностоно. Эльдэб үнгэтэй спортын тугууд далбан намилзана.

Республикын физкультура болон спортын комитедэй түрүүлэгшэ Г. Н. Манжуев сугларагшадые, спортсменүүдые Агуу Илалтын 35 жэлэй ойн һайндэрөөр халуунаар амаршалаад, ажалдаа, һуралсалдаа, спортдо бүри схэ амжалта туйлахыень хүсэбэ.

Старт үгтэжэ, холын зайда урилдагшад замдаа гараба. Урдань 20 километр. Хүнгэн атледүүд түрэл хотынгоо үйлсөөр үнгэрөөд, Хаягтын дардам харгыгаар өнөдэхи километр хүрэтэр ошожо. Һөөргөө бусаха ёһотой һэн.

Эхинһээ хойшо манай республикын бэрхэ урилдаашад спортын мастернууд Л. Астраханцев, Ф. Капустин, спортын мастерта кандидат Г. Гафаров гэгшэдэй хоорондо илангаяа шанга тэмсэл болобо. Саашадаа эдэнэр бултанһаа таһаphан байгаа.

Энэ жэлдэ Буряадай багшанарай институтдай багша Гамильян Гафаров һайн һорилго бэлэдхэлтэй байһаная харуулна. Кисловодск хотодо үнгэргэгдэһэн РСФСР-эй мүрысөөндэ тэрэ 12 километрэй урилдаанда хоёрдохи һуури эзэлжэ, «Правда» газетын шанда хүртэхын түлөө Фрунзе хотодо болоһон түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаһан юм. Эндэ Г. Гафаров 1 час 05 минута 22 секунда саг харуулжа, хоридохёо үнгэргэгдэһэн заншалта урилдаанда илаба. Сэхьень хэлэбэл, тэрэ һүүлэй жэлнүүдтэ гурбадахяа удаа дараалан эрхимлэбэ.

Спортын, мастернууд Федор Капустин («Труд») — хоёрдохи, Леонид Астраханцев («Спартак») гурбадахи һууринуудта гараба.

Спортын ветеран, 50 хүрэжэ ябаһан Иван Анненков («Локомотив») бүхы урилдаануудта хабаадажа, сугларагшадай зүгһөө альга ташалгаар угтагдаһан байха юм. «Буревестник», «Труд» «Спартак» бүлгэмүүдэй хүнгэн атледүүд шалгаргаһан байна. Гэбэшье жэлһээ жэлдэ үсөөн хүнэй хабаададаг боложо байһаниинь хангалтагүй. Энээндэ тренернүүд болон мэргэжэлтэд анхаралаа хандуулха бэзэ гэжэ һанагдана. Ушарынь юуб гэхэдэ, геройн дурасхаалда үнгэргэгдэдэг заншалта урилдаан спортсменүүдые, илангаяа зулуушуулые патриотическа үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэнэ гадна, мэргэжэл шадабариие улам дээшэлүүлнэ бшуу.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Майн 11-һээ 16 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 11

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.55 —Дамжуулгын программа. 8.00 —«Время». 8.40 —Үглөөнэй гимнастика. 9.05 —Уран һайханай коллективүүдэй концерт. 9.30 — АЕВГДейка» —10.00 —«Советскэ Союзда алба хэнэб!» 11.00 — «Элүүр энхэ байлга». 11.45 — «Үглөөнэй почто» —Хүгжэмтэ программа. 12.15 — «Худөөгэй час». 13.15 — «Хүгжэмтэ киоск». 13.45— телевизионно уран һайханай богони фильмүүдэй программа. 14.45 —«Киногоор аяншалагшадай клуб». 15.45 «Уласхоорондын һонин». 16.30 —Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Динамо (М) 18.15 —Так и будет» — телевизионно уран һайханай фильм. (1-дэхи, 2-дохи) сери). 20.30— «Время» —21.05 —Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо (М) —«Динамо» (Минск).

ПОНЕДЕЛЬНИК, 12

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.55—Дамжуулгын программа. 8.00—«Время». 8.40—Үглөөнэй гимнастика. 9.05 — «Онтохондо айлшаар». «Цветик-самоцветик»—телевизионно уран һайханай фильм. 10.20— «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 11.15—Шэнэ һонин 13.55 — Дамжуулгын программа. 14.00 — Шэнэ һонин. 14.20—«На огненной вахте» — эрдэм-дэлгэрүүлгын фильм. 14.45—«Түрэл байгаалимнай». 15.05 — «Уран шүлэг». К. Кулиев. 13.35 — П. Владигеровой зохёолнууд. 16.10 — «Манай саад». 16.40—«Телестадион».

Улаан-Удэ. 17.15—**Илалтын 35 жэлэй ойдо. «Алдар Солын орденой кавалер».** 17.35—Шэнэ һонин. 17.45 «Спортын һонин». 18.00— **Илалтын 35 жэлэй ойдо «Баатаршалга»** (буряадаар).

Москва. 18.15—«Хүхюу, нотохонууд». 18.30—**«Түрүү дуй дүршэл — бүгэдэ арадай баялиг». КПСС-эй Курска обкомой нэгэдэхи секретарь А. Ф. Гудков дамжуулгада хабаадалсана.** 19.00—И. Шамякинай «Атланты и Карнатиды»—гэһэн романаар найруулагдаһан телевизионно олон серитэй уран һайханай фильмын 1-дэхи сери. 20.30— «Время». 21.03—**«Уран зохёолшо ба мүнөө үеын саг» —В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Москвагай багшанарай институтдай студентнэртэй Социалис Ажалай Герой, Ленинскэ шангай лауреат А. Б. Чаковскийн уулзалга.**

ВТОРНИК, 13

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.55—Дамжуулгын программа. 8.00—«Время». 8.40—Үглөөнэй гимнастика. 9.05—«Атланты и Кариатиды» —телевизионно олон серитэй фильмын 1-дэхи сери. 10.35—«Ан амитадай ажамидарал». 11.35 —Шэнэ һонин. 13.55—Дамжуулгын программа. 14.00 —Шэнэ һонин. 14.20—Баримтата фильмүүд. 15.25— «Уран гартан». 15.55 — «Звездочет» —тележурнал. 16.40—«Живое слово Ленина». 17.25 — «Арадай уран бэлиг»—телевизионно шэнжэлэл. 18.15—**«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».** 18.30 — «Эрхэтэн ба хуули». 19.00 — «Атланты и Кариатиды» —телевизионно олон серитэй уран һайханай фильмын 2-дохи сери. 20.30—«Время».

Улаан-Удэ. 21.05—«Мүнөө үе сагай хүнтэй уулзалга». 21.35—«Байгал»—мэдээсэлэй программа (буряадаар). 22.05 — «Арадайнай аман зохёол».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММ

Улаан-Удэ. 18.25—Мул фильмүүд. 18.35—И **тын 35 жэлэй ойдо «Зн над рейхстагом»** (дабта 19.35 — «Белла Руд дуулана» —фильм-конце 19.55 — Баримтата фи мүүд. 20.55—Союзхолн

Москва. 21.05—«Сим ническа ехэ оркестрэй ч 22.05 — Ольга Берг цой зохёохы ажал яб га.

СРЕДА, 14

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ

Москва. 7.55—Дамж гын программа. 8.00—« мя». 8.40—Үглөөнэй настика. 9.05—«Атлан Кариатиды»— телевизи олон серитэй уран һай фильмын 2-дохи сери. 1 —«Киногоор аяншала дэй клуб». 11.30 — Ш һонин. 13.55—Дамжуу программа. 14.00 — Ш нин. 14.20—«Человек земле» — кинопрограм 15.20—«Горизонт». 16 «Город хэлэн». 16.50— церт.

Улаан-Удэ. 17.15— яан» — худөөгэй ажал та зорюулагдаһан дам га. 17.45—«Байгал» — дэдэсэлэй программа.

Москва. 18.15—«Му дэр — түби дэлхэ 18.30—«РСФСР-эй га та артист А. Воро дуулана». 18.45—«Ам **алдар солын тутые шэд».** 19.00—«Атлант Кариатиды»— телеви олон серитэй уран һай фильмын 3-дахи сери. — «Время». 21.05— **шавска договорой 25 ойдо.**

Улаан-Удэ. 21.55 — **шавска договорой 25 ойдо «Хани нүхэдэй сэсэн» гэһэн дамжуулг** рядаадаар). 22.05—**Илал 35 жэлэй ойдо.** «А. У вай дайнай үсын гүүд».

ЧЕТВЕРГ, 15

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА

Москва. 7.55—Дамж гын программа. 8.00— мя». 8.40—Үглөөнэй настика. 9.05—«Атлан Кариатиды»— телевизи олон серитэй уран һай фильмын 3-дахи 10.35—«Залуушуулай суд». 11.35—Шэнэ 13.55—Дамжуулгын грамма. 14.00—Шэнэ нин. 14.20—**Бээ демократическа Авс нэргээн бодоолго тух рэнэй договорто гар даһаар 25 жэлэй «Австряар» —кинопр** ма. 15.05 — «ПТУ-да юумэндэ, яагаад һур бэ?» — Бобруйска һайханай-промышленн лиц. 15.50 — «Ш һургуули». «Белая л 16.20 — Горьковско заводой арадай дуу б тарай ансамбль на 16.30 — **«В И. Лени раз совет уран зураг кусствада».**

Улаан-Удэ. 17.00— гал» — мэдээсэлэй грамма. 17.30 — « хоорондын шэнжэлэл.

Москва. 17.45 — **миллионой ленинска у ситет». «СЭВ: транс шиндэгдээгүй асуудл** 2-дохи дамжуулга. 18 **«Мүнөөдэр—түби дэлх** 18.30 — «Картины ны» — концерт. 18. «Атланты и Кариатид телевизионно олон с уран һайханай фильм дэхи сери. 20.30 — мя». 21.05 — **«Мос звезды» гэжэ фест түгэсхэлэй концерт. нүүдэй Кремлийн о дамжуулагдаха.** 22 Шэнэ һонин.

ҮНЭН СЭХЭЭР

Александр Юдин армийн албанда мордохынгоо урда «Межколхозстрой» нэгэдэлэй оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннодо барилгашанаар хүдэлжэ байгаа. Оролдолгото ажалаараа шалгардаг комсомолец хубүүн коллектив соогоо хүндэтэй боложо, эрхим хүдэлмэришэдэй тоодо оролсоо һэн.

Далайн- Сэрэгэй Флодой отличник, нэгэдэхи классай мэргэжэлтэн болоһон старшина хубүүн энэ удаа хоёрдохиёо амаралтада табигдажа, гэртээ айлшаар ерэбэ. Нүхэдэйнгөө барижа байһан шэнэ байшан гэрнүүдые, үдэр бүри урган һалбаржа, болбосон түхэлтэй боложо байһан нютагаа харахадаа, сэдьхэлдэнь омогорхол, баярай мэдэрэл түрөө бэлэй. Саашадаашье ябан хэрэгтээ үнэн сэхээр хандахаб гэжэ тэрэ коллективэйнгээ хүтөлбэрилэгшэдые, нүхэдөө найдуулаа.

Мүн лэ танкист Павел Андреев сэрэгэй һуралсалда эрхим амжалтануудые туйланхай. Эзэлжээтэ амаралтынгаа үедэ түрэл Кома тосхоноо эрьежэ ерэхэдээ армида мордохоёо бэеэ зэһэжэ байһан залуушуултай хөөрэлдэһэн, олон асуудалнуудтань харюусаһан байна.

Эхэ ороноо хэзээдэшье хамгаалха шадалтай үетэн урган хүмүүжэнэ гэжэ дайнай ветерануд зүб лэ һанамжална. Юуб гэхэдэ, залуу сэрэгшэд энээнине бодото хэрэгүүдээрээ батална бшуу.

Н. ТЕСЛЕНКО.
Прибайкалийн район.

АМЖАЛТЫН БАЯРНУУД

Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Удэ станцийн вагонно депогой коллектив майн 8-да үглөөнэй наймансагта һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэһэн улаан булан соогоо олоороо сугларжа, агуу Илалтын 35 жэлэй ойдо зорюулһан баяр ёололой суглаа үнгэргэбэ.

Вагонно депогой партбюрогой секретарь А. А. Турчановскийн түс суглаанай нээгдэһэн тухай соносхохолоорнь, духовой оркестр Советскэ Союзай Гимные һүр жабхалантайгаар гүйсэдхэбэ. Удаань депогой начальник И. Д. Озубенко үгэ абажа, дайнай болон ажалай ветерануудые, үйлэдбэриин түрүүшүүлые, бүхы коллективээ совет арадай агууехэ Илалтын һайндэрөөр халуунаар амаршалаад, ажал хэрэгтэнь амжалта, гэр бүлэдэнь зол жаргал юрөөбэ.

Түмэр замшадай коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ байгша оной нэгэдэхи кварталай дүнгөөр илажа гараһан Улаан-Үдэ станцийн вагонно депогой коллектив Зам харилсаанай министерствын болон түмэр замай транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг болон нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэһэн байна. Депо дотрой мүрысөөндэ түрүүшынхеэ түрүүлһэн пассажирска резервнүүдэй цехэй коллективтэ дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадаһан 80 шахуу хүн эндэ ашаг үрэ ехэтэйгээр ажаллана. Тэдэнэй олонхидто энэ үдэр «Ажалай ветеран» гэһэн медаль, бултандань үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

В. НАЙДАНОВА.

ҮНЭТЭ ШАН БАРЮУЛАГДАБА

Эдиршүүлэй дунда боксоор Советскэ Союзай Герой Е. И. Соломенниковой шанда хүртэхын түлөө нээмэл мүрысөөн Бэшүүр тосхондо үнгэргэгдэбэ. КПССэй Бэшүүрэй райкомой, райгүйсэдкомой шиндэхэбэрээр энэ шагнал тогтоогдожо, эдиршүүлэй дунда боксоор мүрысөөн заншалта болонхой.

Бэшүүр тосхондо түрэһэн Соломенников Кубанийн морин сэрэгэй табадахи бригадын бүридэлдэ Забайкалийн һуурин тосхонуудые, мүн Монголой Арадай Республикын газар дайдые барон Унгернын банданууд-даа сүлөөлэлсэһэн байгаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилхэдэ, Е. И. Соломенников 45 наһатай байгаа. 1942 оной январь һарада 45 миллиметрэй үхэр буунуудай батарейн командирай туша-лтай фронт ошоһон юм. Дайнай гал дүлэн соогуур Бэшүүр нютагай хүбүүн бүхы совет сэрэгшэдтэй, Эхэ ороноо фашис эзэмдэгшэдһээ түргэн сүлөөлэлсэхэ тэмсэлдэ эрэлхэг зориг харуулан дайлалдажа ороо һэн.

...1944 оной июль һарада Ленинград хотые фашистнарһаа хамгаалха үедэ Нарва голые дайлан абаха гэһэн шанга захиралта Ефим Ивановичай алба хэдэг сэрэгшэдтэ бусадһаа түрүүлэн үгтэбэ, Энэ дайн байлдаан соогуур ротынгоо командирай баатарай үхэлөөр унахада, сержант Соломенников ротоёо хоёр удаа добтолгодо бодхоожо, дайсанай эзэлээд байһан һуурин тосхон эзэлһэн, Нарва голые гаталжа, командованийн даабари дүүргэһэн байгаа. Ефим Иванович хоёр дахин хүндөөр шархатабашье, айхабтар ехэ эрэлхэг зориг харуулаа ха юм. Баатаршалга харуулһанайнь түлөө нүхэр Соломенников Ефим Ивановичта Советскэ Союзай Героён нэрэ зэргэ олгогдоһон байгаа.

Ефим Иванович 83—наһатай, хүнгэн сарюун зандаа,залуу үетэнэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулалсажа ябадаг.

Героён шанда хүртэхын түлөө болоһон мүрысөөндэ районуудай 200-һаа дээшэ, тэрэ тоодо Челябинск, Рубцовск, Красноярск, Усть-Илимск, Бийск, Ангарск хотонуудай боксёрнууд хабаадалсаа.

С. ЦЫМПИЛОВ.

ФУТБОЛ

В. ПУГАЧАЙ ГУРБАН БҮМБЭГЭ

Манай дүрбэдэхи зоныи «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ байгша ондо наадахаар оруулагдаһан Новокузнецкын «Запсибовец» команда тээсгэнэй өөрынгөө стадион дээрэ наадахадаа Новосибирскын футболистнуудые хоёр удаа 3:1, 1:0 тоотойгоор шүүһэн юм. Мүн тиихэдэ РСФСР-эй кубогта хүртэхын түлөө үнгэргэгдэһэн наадандаа Благовещенскын «Амурые» аяар 5:0 тоотойгоор илаа бэлэй.

Ээлжээтэ уулзалгаяа Улаан-Удын футболистнуудтай наадахаар ерэһэн айлшад мүнөөдөө үнгэргэгдөөд ябаһан хоёр уулзалгаһаа дүрбэн очкотой, мүрысөөнэй таблицада хоёрдохи һуури эзэлжэ ябана.

Совет арадай фашис Германие илаһаар 35 жэлэй ойн баярай үдэр Улаан-Удэ хотын ажалшад, айлшаар ерэгшэд Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ олоороо сугларааа.

Үдэшын табан часаа нааданшье эхилжэ, стадиондо сугларагшадай анхарал татаха ёһоороо татаба ха юм. Нааданай эхилэн сасуу, манай футболистнууд бүмбэгэ абамсаараа, гэнтэ ехээр урагшаа тэгүүлэн орошобо. Эндэ Улаан-Удын футболистнууд айлшадай хүлеэгээгүй байһан тала руу добтолходоо, тэдэнээ яһала мэгдэхээбэ гээшэ. Тиин эдэнэр алдуу гаргажа, ворота руугаа түрүүшын бүмбэгэ алдабал даа. Энээниие манай командын гол добтологшодой нэгэн Виктор Пугач сохижо оруулһан байна. Энэнэй удаа айлшадай футболистнууд нойрһоо һэриһэн мэтэ боложо, добтолго, хамгаалгаяа һайжаруулжа, улаан-удынхидэй воротагай дэргэдэ аюултай байдал тохёолдуулна. Айлшадай зургаадахи, арба нэгэдэхи номертой футболистнууд илангаяа хүрдан солбон, эдэбхи үүсхэлтэйгээр наадажа, стадиондо сугларагшадые баясуулна.

Нааданай хоёрдохи хахадай эхилһээр наймадахи минутын үнгэрхын тэндэ Виктор Пугач нүхэдөө абаһан бүмбэгэеэ ябууд дундаа сохиходоо, дахинаа тоо нээбэ ха юм. Нааданай эхилһээр 67-дохи минутадаа хүржэ ябана. Улаан-Удын футболистнуудай ээлжээтэ добтолгодоо ороходонь, айлшадай нэгэ хамгаалагшань буруугаар наадажа, ворота руугаа арбан нэгэн метрэй ялын бүмбэгэ сохюулха болоно. Энээниие Виктор Пугач эршэтэйхэнээршье сохижо, гурбадахи бүмбэгэ айлшадай ворота руу оруулагдаба ха юм.

Айлшадай футболистнууд харюугай нэгэшье бүмбэгэ һаань сохижо оруулха нэдэлтэ гартабашье, «Локомотивай» хамгаалагшадта хүрөөд лэ сухариха баатай болоно.

Талмайн тэг дундаһаа шахуу добтолгодо ороһон Улаан-Удын футболистнуудай командын капитан Валерий Михнов бүмбэгэ абамсаараа, урагшаа гараһаар гарахадаа, дүрбэдэхи бүмбэгэ айлшадай ворота руу оруулагдаба.

Мүнөөдр эдэнэр хоёрдохи уулзалгаяа манай стадион дээрэ үнгэргэхэ юм. Нааданай үдэшын табан часаа эхилхэ. «Локомотивай» футболистнууд эндэ туйлаһан амжалтаяа арьбадхажа, стадиондоо сугларагшадаа баясуулһай!

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«49-һөө 6-ень тааха» ба 36-һаа 5-ень тааха» спортлотонуудай майн 3-да үнгэргэгдэнэн 18-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«49-һөө 6-ень тааха спортлото». 1-дэхи шүүбэри: зургаа ба таба+нэгэ номернүүдые хэншье таабагүй. Табан номер (14 карточка) тааһан хүнүүд — 2796 түхэриг, дүрбэ+нэгэ номер (56 карточка) таагшад — 65 түхэриг, дүрбэн номер (1018 карточка) тааһан хүнүүд — 40 түхэриг, гурбан номер (20797 карточка) таагшад 3 түхэриг абаха байна.

2-дохи шүүбэри: Зургаа ба таба+нэгэ номернуудые хэншье таабагүй. Табан номер (6 карточка) тааһан хүнүүд — 3521 түхэриг, дүрбэ+нэгэ номер (29 карточка) — 86 түхэриг, дүрбэн номер (319 карточка) тааһан хүнүүд — 61 түхэриг, гурбан номер (7196 карточка) таагшад—4 түхэриг абаха.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото». 1-дэхи шүүбэри: Табан номер (7 карточка) тааһан хүнүүд — 8051 түхэриг, дүрбэн номер (839 карточка) таагшад — 99 түхэриг, гурбан номер (27753 карточка) тааһан хүнүүд 5 түхэриг абаха байна.

2-дохи шүүбэри: Табан номер (8 карточка) тааһан хүнүүд — 7091 түхэриг, дүрбэн номер (1403 карточка) таагшад — 59 түхэриг, гурбан номер (34853 карточка) тааһан хүнүүд 4 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай» 18-дахи тиражай шүүбэринүүд майн 14-һөө июннин 14 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯ

Нэгэдэхи хуудас «Агууехэ Илалтын ha тэ» — Улаан-Удэдэ hoн һайндэрэй мит хай. Худөө ажахын лэл. ТАСС-ай һүүл нин.

Хоёрдохи хуудас Партийна комитедуудэ нумүүдһээ. «Тэжээлэ зын нөөсэ арганууд Хензыхеновэй статья арга боломжотой — хартаабха һуулга хай» —А. Назаров тьл. Түрэл орон дох

Гурбадахи хуудас «Арад зонлоо үнэн с хаар» —совет милиц дэлмэрилэгшэдэй та лалга тухай фоторе

Дүрбэдэхи хуудас Нютаг нютагай һонин жэ. Спортын һонин видениин долоон программа.

Редактор Р. Б. ГА

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21 информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро —2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-03464. Заказ № 109. Индекс